

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 221. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

Kedd, 1936. szeptember 29.

Amszterdam csatlakozásával:

Összeomlott az európai aranyblokk

Parlament előtt a francia leértékelési javaslat — Svájc is lefoglalja az aranykészleteket

A francia kormánynak az a határozata, amellyel kimondta a francia frank leértékelését, egy történelmi korszakot zárt le: az arany uralmának korszakát, amelyről bátran elmondható, hogy nem volt mindig — aranykorszak.

A frank leértékelését ugyanis még szombaton a svájci frank devalválása követte, vasárnap pedig a leértékelés útjára lépett a holland forint is. Ezzel az ugynevezett aranyblokk felbomlott, helyesebben megszünt és szinte egyeduralomhoz jutott a fontsterling blokkja.

Az egymást követő pénzügyi eseményeket érthető érdeklődéssel és érthető izgalommal fogadta a világ közvéleménye, amely különösen az első pillanatokban tájékozatlanul állott a kérdéssel szemben, hogy: mi következik? A jelek szerint azonban rövidesen urrá lesz az európai közvéleményen az angol sajtó optimizmusa, amely a gazdasági megújulás új korszakát várja a hármast: angol—francia—amerikai pénzügyi egyezménytől.

A világ gazdasági életének ezekről a döntő jelentőségű eseményeiről alábbi részletes jelentéseink számolnak be:

PÁRIS

A francia pénzügyminiszter nagy expozéja a pénzügyi bizottság előtt

A leértékelt frank első vasárnapja a szokottnál is nyugodtabban telt el. A mozik, kávéházak zsúfoltak, kevesebb a sétáló az utcán, de ez nem a devalváció, hanem a hirtelen beköszöntött hideg eső miatt van.

Az árak meg sem mozdultak!

A délig nyitva tartott élelmiszerüzletekben talán még kisebb volt a forgalom, mint máskor. Az újságárusok előtt nagy a tolongás és a félóránként új kiadásokat áruló rikkancsok bombaüzleteket csináltak. A fegyelmezett, minden idegességtől mentes közérdeklődés, délután a Kamara épülete, a Palais Bourbon felé fordult, ahol félháromkor összeült a képviselőház pénzügyi bizottsága, hogy letárgyalja a Kamara elé terjesztendő rövid devalvációs törvényjavaslatot.

Félháromkor összeült a pénzügyi bizottság Vallières miniszter elnöke alatt. Vincent Auriol pénzügyminiszter beszéde elején megjelent a teremben Blum miniszterelnök, aki végighallgatta a pénzügyminiszter előadását. Vincent Auriol megindokolta az 1928-iki pénzügyi törvény felfüggesztésének szükségességét és kijelentette, hogy

a kormány később állapítja majd meg a pénzegység aranytartalmát.

Az új rendelkezések nem alkalmazhatók azokra a nemzetközi fizetési szerződésekre, amelyeket aranyban kötöttek meg még a törvény kihirdetése előtt.

Aranykereskedelmet csak a Francia Bank engedelmével lehet folytatni.

A magánosoknak és a társaságoknak tulajdonában levő arany mennyiséget be kell jelenteni. A bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén büntetésként ellenszolgáltatás nélkül lefoglalják a be nem jelentett arany mennyiséget. A külföldi pénznemekben szeptember 20-ika és 26-ika között lebonyolított műveleteket a tör-

vény kihirdetését követő 15 napon belül be kell jelenteni. Bejelentette a továbbiak során a pénzügyminiszter, hogy

a munkabéreket és fizetéseket, valamint a nyugdíjakat felülvizsgálják a létfenntartási mutatószám alakulásának megfelelően

A kormány csökkenti majd az élelmiszerekre kivetett közvetett adót, hogy ezzel elkerülje az elsőrendű szükségleti cikkek árának emelkedését.

— **A francia népet a devalvációból semmi károsodás nem érheti** — fejezte be beszédét a miniszter. — A pénzértékesítés a francia árat a világáraté szintjére emeli és azokat versenyképessé teszi és ezáltal

a francia export ismét visszanyerheti elvesztett helyét a világpiacon.

A nagy tetszéssel végighallgatott expozé után Blum miniszterelnök elhagyta a termet

Megszűnik a valuta-háború

Thorez, a francia kommunisták vezére, négyülésem beszélt a frank leértékeléséről és kijelentette, hogy a kommunista párt ellenesége volt és marad is a frank leértékelésének, mert annak költségeit majd a munkásoknak kell megfizetni. Ennek ellenére

a parlamentben mégis megszavazza a javaslatot, mert a kommunista párt nem akarja megrendíteni a népfrontot.

A párisi sajtó tegnap különkiadásokban számolt be a helyzetről, valamint arról a hangulatról, mellyel a kormány devalorizációs javaslatát országszerte és világszerte fogadták. A sajtó általában meglepődéssel állapítja meg, hogy a javaslat előnyös hangulatot váltott ki, a gazdasági élet átmeneti megrendülése természetesen elkerülhetetlen lesz, azonban a frank devalvációjától végeredményben a gaz-

és átment a szociáldemokrata-párt éppen akkor tartott értekezletére. A párt lelkesen üdvözölte a miniszterelnököt és határozati javaslatban fogadta el a pénzeértékelés tényét.

A Kamara pénzügyi bizottsága ülésén a pénzügyminiszter beszéde után a javaslat első szakaszának tárgyalásával foglalkozott. A bizottság tagjai közül a

szocialisták a javaslat mellett, a közép- és a jobbpártok a javaslat ellen szavaztak, míg a kommunisták tartózkodtak a szavazástól.

Ily módon a törvényjavaslat első szakaszát 20 szavazattal 12 szavazat ellenében elfogadták, míg a ki nem fejezett szavazatok száma hét volt.

A bizottság tagjai az újságírók kérdéseire kijelentették, hogy a törvényjavaslat összes szakaszait egy betű változtatása nélkül éppen úgy fogják megszavazni, mint az első szakaszt.

A pénzügyi bizottság ülésével egyidejűleg összehívták a radikális-párt összes vidéki szervezetét, amelyek az egymásután befutó hírek szerint elfogadják határozati javaslatukban a devalvációt.

A radikálisok részéről a legjelentősebb megnyilatkozás Campinchi képviselőnek, a párt parlamenti elnökének kijelentése, aki választókerületében így felelt vasárnap délután egy hozzáintézett kérdésre:

— **Miután a leértékelés elkerülhetetlennek bizonyult, tehát csak gratulálni lehet a kormánynak gyors cselekvéséért!**

Biztos a parlamenti többség

A radikális-párt parlamenti elnökének nyilatkozatát a lapok nagyjelelenségük tartják. Így most már körülbelül tiszta a kormány parlamenti helyzete. A szocialisták lelkesedve, a radikálisok lelkesedés nélkül, de meggyőződéssel, a kommunisták vonakodva, de mégis megszavazzák a devalvációs törvényjavaslatot, nemkülönben a jobboldali ellenzék Reynold által vezérelt kisebbsége.

Szerdán vagy csütörtökön kerül a szenátus elé a devalvációs törvény. Itt már komolyabb ellenállással találkozhat a Blum-kormány, de a veszély nem nagy, mert a szenátus többsége a pártfegyelem miatt követni fogja valószínűleg egyhangulag a párt egyhangú állásfoglalását. A történelmi jelentőségű javaslatok így hát minden bizonnyal törvényekké válnak.

dasági élet fellendülése várható. Igen sokat jelent az is, hogy

a frank devalvációját folytán meg fog szűnni a valutáris háború Anglia, Franciaország és az Egyesült-Államok között,

lassanként követni lesznek kénytelenek a többi államok is Franciaországot ezen az úton és a gazdasági megbékélés alapja lehet a később kifejlődő általános megbékélésnek. Így végeredményben a frank devalvációját a világbéke szempontjából nagyjelentőségű és elhatározó lépés.

Az Oeuvre megállapítja, hogy a kormány devalorizációs tervét

a kisantantállamok körében rokonszenvvel fogadták.

A frank leértékelésével kapcsolatban De Monzie szenátor, a „Journal”-ban cikket írt.

Kormányunk — írja a szenátor — olyan határozatot hozott, amely ellentétben áll az ígérésekkel és ellentétben a többség felfogásával is. Ebben a tekintetben Poincaré utánozta, aki 1928-ban a stabilizációt javasolta és célját el is érte. A választások után néhány héttel minden ígélet ellenére kiderült, hogy a frankhoz hozzá kellett nyulni, ami azt igazolja, hogy a szükség gyakran törvényt bont.

Boulogneban tegnap 411 millió frank értékű aranyrudat hajóztak be egyik amerikai hajóra. Francia körökben bizonyosra veszik, hogy ez volt az utolsó aranyzállítvány, amit külföldre továbbítottak.

A hadügyminisztériumban vasárnap este a rendfenntartó szervek vezetőinek bevonásával értekezlet volt, melyen azokat a rendszabályokat beszéltek meg, melyeknek fogantatására abban az esetben kerülne a sor, ha váratlanul zavargások törnének ki.

A frank aláértékelése miatt a zöldségtermelők szervezete közölte, hogy egyelőre nem látják el zöldségükkel a párisi piacot, mert a jelenlegi árak mellett nem hajlandók a piac szükségletét ellátni.

A francia kamarában arról beszéltek, hogy Anglia és az Egyesült-Államok a fontnak és a dollárnak közös kiegyenlítő alapot létesítenek.

Hétfőn délután a kommunista-párt közleményt adott ki, amely a francia frank leértékelésével foglalkozik. A pártvezetőség helyteleníti a pénzügyi kormányzat ezt a lépését és a párt elhárít magáról minden felelősséget. A pártértekezlet határozata alapján.

csak abban az esetben hajlandó a törvényjavaslatot megszavazni, ha a Blum-kormány biztosítja a mozgóbérendszert.

Ezzel szemben a radikális szocialista-párt úgy döntött, hogy megszavazza a törvényjavaslatot és a párt parlamenti csoportja nevében ezt az előterjesztést Bonnet volt pénzügyminiszter végzi el.

A francia kamara nagyfontosságú üléséről a következőket jelentik: Hétfőn délelőtt fél tizenegykor a kormány tagjai, valamint a kormány mellett működő pénzügyi bizottság ülést tartottak.

A kamara ülésén Smidt parlamenti előadó ismertette Vincent Auriol javaslatát. A javaslat hivatkozik a kényszerhelyzetre és arról biztosítja a kistökéseket, hogy ebből a pénzügyi manipulációból kifolyólag nem fognak anyagilag károsodni.

Az aláértékelés következtében előállott eltolódás több mint 16 milliárdot tesz ki.

A délelőtti ülésen mint ismeretes Collot baloldali képviselő szólalt fel elsőnek és azon aggályoskodott, hogy a frank leértékelése szocialis zavarokat fog előidézni, egyben a törvényjavaslat érdemi tárgyalásának elhalasztását kérte. A pénzügyminiszter kívánságára azonban Collot elállt ettől a javaslattól. Marin köztársasági párti képviselő javasolta, hogy a pénzügyi bizottság vizsgálja ismét felül a törvényjavaslatot, ezt az indítványt azonban a kamara 365 szavazattal 248 szavazat ellenében elutasította.

BERN

Harminc százalékos leértékelés a svájci franknál

A svájci szövetségi tanács vasárnap este két új, fontos határozatot hirdetett ki. Az egyik pénzügyi rendelkezéseket tartalmaz, a másik pedig az árakat szabályozza. Az első rendelkezés szerint a svájci Jegybank megbízást kapott arra, hogy a svájci franknak az aranyhoz való viszonyát olyképp szabályozza, hogy a svájci frank aranytartalma 190 és 215 gramm között mozogjon.

Ez megfelel a svájci frank körülbelül 30 százalékos devalorizációjának, úgyhogy a svájci franknak a francia frankhoz viszo-

nyított aránya körülbelül változatlan marad.

A második rendelkezés értelmében szeptember 28-tól kezdve

tilos az engros s a detail árak emelése.

hasonlóképpen a szállodai díjszabásoknak, a gáz- és villanyvilágításnak, lakbérének és az ingatlan bérletek árának emelése, kivéve, ha erre a svájci államszövetség gazdasági hivatala, vagy ezáltal megnevezett szerv erre külön engedélyt nem ad.

AMSTERDAM

Hollandia is elhatározta a devalvációt

Vasárnapra virradó éjszaka a holland kormány rendkívüli minisztertanácsra ült össze, hogy a frank és a svájci frank leértékelésének következményeit levonja és a rendkívüli nyomás alatt, amely most már az aranyalaphoz egyedül ragaszkodó hollandi pénzpiacra nehezedett,

a hollandi forint leértékelését elvben elhatározza.

A hajnali órákig tartó drámai lefolyású minisztertanács után a kormány

azonnali hatállyal elrendelte az aranykivitel tilalmát, ami gyakorlatban annyit jelent, hogy néhány napon belül bevezetik a deviza-kényszergazdálkodást.

Miután az aranykivitel és a devizakényszergazdálkodás együtt jár a holland forint természetes árfolyamcsökkenésével a külföldi piacokon, nyilvánvaló, hogy a hollandi kormány bevéria a forint árfolyamának természetes kialakulását, valamint a francia és a svájci kormányok elhatározását, csak azután fogja a holland forint értékcsökkenésének mértékét meghatározni.

Hollandia volt az utolsó az európai arany-

blokk három állama között, amely feladta az aranyalapot és ezzel a gyakorlatban az aranystandard mint pénzügyi politikai elv megszűnt.

A szombat éjszakai minisztertanácsról kiadott hivatalos közlemény szerint a holland kormányt nem annyira a francia, mint inkább a svájci frank leértékelése kényszerítette arra, hogy az aranytilalmat kibocsássa.

A holland tőzsdéket hétfőn és kedden zárva tartják. Szombaton még körülbelül 16 millió forint értékű aranyrudat indítottak Hollandiából Newyorkba és a pénzpiac nem volt ékészsülve a kormány hirtelen intézkedésére. Az éjszakai minisztertanács határozata a teljes meglepetés erejével hatott. A holland kormány röviddel éjfél után hivatalos közleményt adott ki, amely a következőképpen hangzik:

Annak megakadályozására, hogy kényszerüljünk az aranyalapot elhagyni, még pedig a Holland Bank aranykészletének olyan csökkentése után, amelyért a kormány nem vállalhat felelősséget, a kormány a Holland Bank felfogásával teljes összhangban elhatározta, hogy szeptember 28-tól kezdve megtiltja az aranykivitel, amennyiben ez a

N.H.B.

Né elégedjek meg a máig használt illatszergyári készítményekkel

Vegyen egyszer a:

Les Créations „N. H. B.” márkájú
PUDER, KÖLNVIZ, ARC-,
SZAJFESTÉK és PARFÖMBÖL

Ha össze fogja hasonlítani, meg lesz lepve ezek felsőbbrendűségétől. Hosszu évek tudományos kísérletezései az illatszergyártás művészetének terén tették tökéletesekké a

Les Créations N.H.B.

készítmények.

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Engros beszerzési forrás: N. H. Balhász utca, Dunaújváros, Str. Szári 7.

kivétel nem a Holland Bank hivatalos engedélyével történik.

Kolin miniszterelnök tegnap rádióbeszédet intézett a hollandi néphez, amelyben bejelentette, hogy Hollandia aláértékelte a hollandi forintot. A miniszterelnök kijelentette továbbá, hogy a holland kormány 300 millió forintos kiegyenlítő alapot létesít és ez az alap ugyanolyan keretek között fog mozogni, mint az aláértékelést végrehajtó államok hasonló alapjai. Az aláértékelést — mondotta a hollandi miniszterelnök — kényszerűség folytán kellett vállalni, mert

a holland valutát az a veszély fenyegette, hogy nemzetközi vonatkozásban játékszernek tekintik.

Beszéde végén pedig közölte, hogy a kormány a legerélyesebben lép fel az árdragítók ellen.

A hollandi forint leértékelésének százalékát még nem hozták nyilvánosságra

LONDON

Szétrobbant az aranyblokk

Az angol sajtó nagy bizalommal ír a francia—angol—amerikai pénzügyi egyezményről, amelynek révén sikerült az aranyblokkhoz tartozó államokat szétrobbantani és ezáltal új vérkeringés keletkezett a nemzetközi gazdasági életben. A lapok egybehangzóan megállapítják, hogy Franciaországnak az aranyalapról való letérése és a frank harminc százalékos aláértékelése nemcsak a világgazdaságra hat gyógyszerként, hanem ezzel a világpolitika is közelebb jutott a megbékéléshez. A nemzetközi gazdasági válság megnyhülése feltétlenül a politikai válság megnyhülésére vezet. Franciaországban azonban egyelőre

arra kíváncsiak, hogy milyen belpolitikai következményekre fog járni a Blum-kormány új pénzügyi politikája — írják az angol lapok. — Általában bizonyosra veszik, hogy a parlament megszavazza a frank leértékeléséről szóló törvényt.

(Folytatása az 5-ik oldalon.)

Mindenki várja! Mindenki látni akarja! Mindenki ott lesz!
MAYERLING. Főszereplői: **CHARLES BOYER**
DANIELLE DARRIEUX
Mindenki beszél majd róla! Senki sem oszlatkozik!
A csütörtöki premierre jegyek már ma válthatók. **CORSO.** Telefon 5.65

CORSO 5, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor
Telefon: 5-65
Egy királynő leányévei
JENNY JUGO, FRIEDRICH BENFER
OTTO TRESSLER

Hivatali hiány miatt agyonlőtte magát egy arad-i pénzügyi tisztviselő

A felsőtemetői öngyilkos kiléte — Cilibia pénzügyigazgató nyilatkozik a vizsgálat megállapításairól

Beszámolt az *Aradi Közlöny* arról az öngyilkosságról, amely szombaton délután a Felsőtemetőben történt. A délutáni órákban a temetőben levők revolverdörrenésre lettek figyelmesek. A revolverlövés a sírkertek felől hangzott és percek alatt odasereglettek a temetőben tartózkodók. A sírok között megdöbentő látvány tárult a szemük elé. Egy sírdombon, amely a t — mint az a sírkereszt-ről leolvasható volt — *Prokopovici E*-na nyugszik, egy jólöltözött 36—40 év körüli férfi élettelen teste feküdt, szájából patakzott a vér és jobbkezében még akkor is görcsösen szorongatta a revolvért, amellyel magára lőtt. A halálrémült emberek nyomban a temető-őrökhöz szaladtak, akik értesítettek a történet-ről, az viszont a rendőrségnek telefonált és kérte, hogy küldjenek ki valakit a helyszínre. A rendőrségről *Baba* komiszár, szolgálátos tiszt szállt ki a temetőbe, ahol időközben orvos állapította meg, hogy az öngyilkos percek alatt kiszivedett. Átkutatták a halott zsebeit, azonban abban mindössze egy nyugta-szerű papirdarabot találtak, amelyen *Prokopovici József* név állott s miután a sírkereszten talált névvel egyezett, az a feltevés alakult ki, hogy az öngyilkos felesége vagy édesanyja nyugszik a sírban. A komiszár a késő esti órákig folytatta a vizsgálatot, de nem tudta kétségbevonhatatlanul megállapítani a halott személynazonosságát, így arra gondoltak, hogy *Prokopovici József* nem arad-i, vagy legalább is az utóbbi időben nem lakott Arad-on.

Vasárnap reggel azután váratlan fordulat állott be az ügyben, mert megjelent a rendőrségen *Prokopovici Józsefné*, az arad-i pénzügyigazgatóság tisztviselője és kétségbeesve közölte a komiszárral, hogy

az *Aradi Közlöny* vasárnapi számában olvasott a temetői öngyilkosságról és az öngyilkos neve megegyezik a férjével, aki az elmúlt éjszaka nem tartózkodott otthon. A komiszár kíséretében az uriaszony autón a temetőbe sietett, ahol a halottban férjére ismert.

Igy derült ki, hogy a Felsőtemető ismeretlen öngyilkosa *Prokopovici József*, az arad-i pénzügyigazgatóság tisztviselője, aki édesanyja sírján lőtte agyon magát.

Heves vita a hivatalban

Prokopoviciné ezután elmesélte, hogy az éjszakát nyugtalanul töltötte el, mert nem tudta mire vélni férje indokolatlan távollétét. Reggel azután, amikor a lapban meglátta férje nevét, nyomban sejtette, hogy a Felsőtemetőben öngyilkosságot elkövetett férfi a férjével azonos. Arra a kérdésre, hogy vajon férje miért követte el végzetes tettet, *Prokopoviciné* nem tudott feleletet adni, csak arról tudott, hogy *csütörtökön férjének összeszólalkozása volt egy felettesével*. Hogy miért, azt nem mondta meg neki a férje. Arra nézve, hogy kezelte pénzt, *Prokopoviciné* közölte, hogy letéti összegek voltak férje kezelésében. A rendőrség jegyzőkönyvet vett fel az eseményről, majd intézkedett, hogy *Prokopovici* holttestét a zsidótemető halottsházába szállítsák át.

Az öngyilkos pénzügyigazgatósági tisztviselőről, valamint az öngyilkosság előzményeiről az *Aradi Közlöny* munkatársa beszélgetést folytatott *Cilibia Vasile* behajtási pénzügyigazgatóval, aki a következőket mondotta:

— *Prokopovici Józsefet* úgy én, mint a pénzügyigazgatóság többi tisztviselői nemcsak elsőrendű munkaerőnek, hanem korrekt, becsületes tisztviselőnek ismertük. Annál nagyobb volt a meglepetésem, amikor legutóbb egyik ellenőrző körutamon alkalmával olyan

esemény jutott tudomásomra, amelyből arra kellett következtetnem, hogy

Prokopovici József visszaélést követett el.

Chisineu-Criş-en jártam és itt az egyik adózó

**Bundák, szörmék
legolcsóbban**

Neuländer E. szücsnél
Fischer Eliz-palota. 4576

Rejtélyes büntárs után kutat a vizsgálat

— *Prokopovici* ekkor már látta, hogy valamit sejttek. A vele folytatott tárgyalás után a főpénztárhoz mentem és mután néhány perc múlva onnan visszajöttem, *Prokopovici már nem volt az irodában*. Több tisztviselő is keresésére indult és amikor láttuk, hogy eltűnt a pénzügyigazgatóság épületéből,

jelentést tettem a rendőrségen, mert attól tartottam, hogy esetleg megszökik. Öngyilkosságáról csak vasárnap értesültem.

— Mennyi lehet a hiányzó összeg? — kérdeztük.

— Pontos választ erre csak az alapos vizsgálat után tudok adni, véleményem szerint azonban *jelentéktelen összegről van szó*. Le kell szögezmem, hogy magánfeleket kár nem ér és csupán az állam szenved veszteséget. *Prokopovici* a visszaéléseket olyképpen követte el, hogy az állam javára befizetett összegeket egy vele nyilván összejárászó másik személynél valamilyen címen újból kiutalta és kifizette. Ezt oly ügyesen csinálta, hogy az ismételt ellenőrzések sem leplezték le. Egy ízben három napon át négy pénz-

LES PRODUITS DE BEAUTE

„EMPIRE“

Neuilly—Paris

Rouges—Poudres-surfins

Képviselet Ardeal részére: Arad, Str. Cosbuc 48.

elpanaszolta, hogy még 1929-ben bizonyos összeget befizetett kamat-adó fejében, ezt az összeget azonban — amint most tudomására jutott — nem irták jávára és újból követelik tőle. A birói letétek mellett ezt az adónemet is *Prokopovici József* kezelte és ezért elhatároztam, hogy felülvizsgálom *Prokopovici* ügyosztályának tételeit a helyzet pontos megállapítása végett. Pénteken, anélkül, hogy erről bárkinek is szoltam volna és anélkül, hogy a többi tisztviselők tudtak volna róla, levezettem ezt a vizsgálatot és szombaton délelőtt, amikor már tisztán láttam a helyzetet, egyes tételek iránt érdeklődni kezdtem *Prokopovici*-nél, aki nem tudott kielégítő választ adni.

ügyi felügyelő vizsgálta felül ügykezelését és mindent rendben talált. A hiány pontos megállapítása végett feliratot intéztek a központi letétpénztárhoz, amelytől bizonyos iratok Arad-ra küldését kérem. Csak ezeknek áttanulmányozása után állapíthatjuk meg a pontos hiányt, amely — mint mondtam — nézetem szerint nem lesz nagy. A bünygyi hatóságok feladata lesz annak megállapítása, hogy ki volt az a másik személy, akivel *Prokopovici* összejárászott és aki a visszaéléseket elősegítette — fejezte be nyilatkozatát a pénzügyigazgató.

Hétfőn délután egyébként Arad-ra érkezett *Jeleriu* pénzügyi felügyelő, aki szintén bekapcsolódott a vizsgálatba.

Hétfőn délután fél hat órakor helyezték örök nyugalomra *Prokopovici*, a pénzügyigazgatóság öngyilkos tisztviselőjét. A zuhogó esőben az elhunyt feleségén, fián és rokonságán kívül számos barátja jelent meg a végtisztességen. A mely az új zsidótemetőben folyt le. Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi mondott gyászbeszédet, majd a tragikus sorsu tisztviselőt végső nyugóhelyére kísérték.

Hárommillió 200 ezer leies költségjegyzéket semmisített meg az arad-i törvényszék a Palcu-féle csőd ügyében

Feltűnéstkeltő döntést hozott a bíróság a tömeggondnok honoráriumára kérdésében — Fellebbeztek az érdekelt ügyvédek

Feltűnéstkeltő döntést hozott hétfőn az arad-i törvényszék harmadik szekciója egy évek óta húzódó csődügyben. Már esztendőkel ezelőtt mondták ki a csődöt *Palcu* Lazar podgoria-i szőlőbirtokos, az egykori podgoria-i nábob ügyében és egymásután több tömeggondnok vezette az ügyeket. Számos per és más munka vált szükségessé, amelyeknek befejeztével a tömeggondnokok benyújtották költségjegyzéküket, amelyeket a kinevezett csődválasztmány helyben is hagyott.

A választmány összesen 3 millió 200.000 leit szavazott meg a tömeggondnokoknak.

a határozatnak azonban — a törvényes rendelkezések értelmében — a bíróság elé kellett kerülnie, jóváhagyás végett. Így foglalkozott hétfőn délelőtt a törvényszék ismét a *Palcu*-féle csőd ügyével.

Az arad-i törvényszék harmadik szekciójának *Ramonteanu—Costa*-tanácsa foglalkozott az ügygel és hosszas tanácskozás után hirdette ki ítéletét, amelyben

megsemmisítette a csődválasztmány döntését és egyik tömeggondnoknak sem ítelt meg honoráriumot,

csupán a készkiadások megtérítését határozva el. Az egyik tömeggondnoknál az az érdekes megállapítás történt, hogy az illető a kinevezés alkalmával írásban előre lemondott mindentéle honorárium-követelésről és ennek a nyilatkozatának alapján mondtotta ki a törvényszék, hogy utólag nem léphet fel követeléssel. Az érdekeltek az ítélet ellen fellebbezést jelentettek be, úgy hogy az ügygel a timisoara-i Tábla fog foglalkozni. A döntés arad-i jogászai körökben általános érdeklődést keltett.

URANIA Az előadások pontosan 5, 120 és 9.30 órakor kezdődnek Telefon 282.

A sorozatos telt házak bizonyítják a

„Lázadók“

sikeret. Ne maradjon el megnézni! Már csak rövid ideig.

Jön: egy világsláger!

Fülbemászó zene.

Nagyszerű humor.

Bécsi film.

a „Tatárjárás.“

A

G I F

**SZALMIÁK ÉS SAVMENTES
ELEMET**

**MÁR MINDENKI HASZNÁLJA
REGENERÁLO KÉPESSÉGE ÉS TARTOSSÁGA
ÓRIÁSI.**

VIGYÁZAT UTÁNOZZÁK! GALVANI S.A.

Képviselet: HOCHMANN BÉLA, Arad, Str. Horla 4.

Fegyverben a földgolyó

Sárga veszedelem

Igy készül Japán a jövő légi háborújára Ázsia felett

a levegőben

Irtó: WALDO ROBESON

Amikor Amerikában a jövő háborújára gondolkodik, akkor elsősorban Japánt tekintik valószínű ellenfélnek. Ezért kellett az Alaskan Airways, a Pan American Airways és a Chinese Air Lines Ltd. révén világhálózatot kiépíteni Japán körül, ezért épülnek a fél tízezeredeket szállító óriásléghajók és repülőgép-anyahajók, ezért készülnek a gyarmatokon a nagy hadirepülőgép-bázisok. Japán a jövő légi háborújában csakugyan féltelmetes erejű ellenfél. Nyolc repülőgépgyárban éjjel-nappal gyártják a speciálisan japán konstrukciójú könnyű harci repülőgépeket, ezeket a kis együléses vadászgépeket, amelyeknek előállításai költsége alig haladja meg egy közepes áru európai vagy amerikai autó önköltségi árát. A termelési folyamatot állandóan egyszerűsítik, hogy a 14 fontos dömping-autóhoz hasonlóan 70 fontos hadigépeket állíthassanak elő. Ezek a dömping hadigépek a japán harcmodorral és szinte a téboly határán mozgó önfeláldozással: a jövő légi háborújának legféltelmetesebb eszközei.

Repülőgép-dömping és halál-dömping Japánban

A haditengerészettel foglalkozó részben látni fogjuk, hogy milyenek azok az egyszemélyes, emberrel töltött torpedók, amelyek minden találata egy-egy emberélet pusztulásával jár. Annakidején a kísérletek folyamán közel ötezer japán jelentkező önként, hogy a kísérletek kedvéért feláldozza az életét! Nos, ezek a kis dömping harci gépek hasonló szerepet fognak játszani a levegőben, mint amilyent az emberrel töltött torpedók a tengerben. A kis harci gép, ha másképpen nem megy, belerohan az ellenséges bombavető gépbe, hogy mindkét gép elpusztuljon. Bombakészletét mindenképpen eljuttatja a célpont fölé, még ha a pilóta biztos is abban, hogy másodperceken belül meghal.

Ettől eltekintve azonban az amerikaiak és angolok által kiképzett japán pilóták kitűnőek. Az olaszokhoz hasonlóan ők is abban a kellemes helyzetben vannak, hogy az elmúlt évek folyamán rengeteg „igazi hadgyakorlatban” volt részük a kínai háborúk alatt.

Japán a pánázsiai mozgalom megindulása óta igen erős légi pozíciót biztosított magának Ázsiában. Az anyaországon kívül repülőbázisai vannak Formosában, a kínai partvidék sok pontján, Koreában és Mandsukuóban. Az utóbbi katonai szempontból különben teljesen japán birtoknak tekinthető. Mandsukuó a világ azon kevés országaihoz tartozik, amelyek átugrották a közlekedés fejlődését.

Szeplős, pattanásos

májtoltos, mitesszeres arcát hozassa rendbe
PILISINE kozmetikai salonban,
Bulev. Regina Maria 17. (Réthy-ház.)
Tanítványok kiképzése.

sének egy hatalmas korszakát: vasuti hálózatuk alig volt, így rögtön légi hálózatot szerveztek meg. Ilyen ország Keleti Bokhara, vagyis Tadszikisztán és ilyen ország Mandsukuó. A közlekedés legnagyobb részét repülőgépeken, még pedig japán pilóták által vezetett gépeken bonyolítják le. A Mandsukuóban szolgálatot teljesítő „polgári” pilóták háboru esetén a legkiválóbb terepismerekkel rendelkező hadi pilótákként fognak szerepelni.

A japán császárság négy nagy és körülbelül nyolcszáz kisebb szigeten még mindig újabb és újabb repülőbázisokat építenek. A japán hajóhad

Buttinger Teréz
továbbra 2 leiért galér mosást
is vállal és vasalást
Str. Consistoriului 35. kapu alatt
jobbra az első ajtó

A vörös és a két tehér Kína

Kináról adatokat közölni majdnem lehetetlen. A „száz tábornok birodalma” jelenleg három főbb részre oszlik. A hivatalos, Népszövetség által elismert Kína; Csang-Kai-Sek Kinája, vagyis a nankingi kormány birodalma.

A nankingi kormány bizonyos tárgyalási alapot létesített Japánnal, amellyel nem áll nyíltan hadilábon. A másik kormány a kantoni, amelyhez Dél-Kína nagy része tartozik. Közép-Kína egy részében és másutt elszórtan vannak a vörös-kínai vidékek, ezek a kínai vörös köztársaságok Szovjet szövetségesei. A helyzet az, hogy nemcsak a kormányoknak, de az egyes tábornokoknak is vannak önálló hadseregeik. A kínai hadirepülőgépek nagy részén angol, amerikai, német, holland volt katonai pilóták teljesítenek szolgálatot. Ezek az emberek, akik hazájukban nem tudtak elhelyezkedni, voltaképpen kalandorok. Háborus szempontból nem lehet rájuk komolyan számítani. Csang-Kai-Sek egyrésztől és a kantoni kormány másrésztől

és légi flotta felkészülése három irányú. Az egyik irány az ausztrál-ázsiai szigetvilág, a másik a Philippini-szigetek és a többi USA fennhatóság alá tartozó területek, a harmadik Szovjet-Oroszország.

A japán militarizmus és imperializmus céljairól és terveiről rengeteget írtak és beszéltek. Egyes szerzők nemcsak a csendesóceáni szigetvilágot féltik a japánoktól, hanem Ausztráliát, Amerika nyugati partvidékét, Mexikót, míg mások megint Anglia ázsiai gyarmatait tartják veszélyeztetettnek. Az olasz-abezin háboru idején kiderült, hogy Afrika keleti partvidékein milyen erős a japáni bevándorlás. Ennyi hódítási tervet természetesen nem lehet feltételezni Japánról, de ha tekintetbe vesszük, hogy kínai birtokaival és Mandsukuóval Japán nemcsak a Kelet, hanem az egész világ egyik katonai nagyhatalma, akkor el kell ismerni, hogy „nem minden rémkép, ami annak látszik.”

4000 hadigép, milliárdos hadi kiadás

Japánban az általános védkötelezettség a 17. évtől a 40. évig tart. Évente körülbelül kétszáz ezer embert képeznek ki (Mandsukuóval együtt). A japán légi flotta természetesen két fő részre oszlik, az egyik a haditengerészethez, a másik a szárazföldi seregekhez van beosztva.

A szárazföldi hadsereghez 23 repülőezred tartozik. A repülőezredekben hat-hat század tartozik. Az ezredek vadász, könnyű harci (dömping-gép), nehéz harci, éjszakai és nappali bombavető századokra oszlanak. A szárazföldi seregeknél szolgálatot teljesítő repülőgépek szempontjából a birodalmat hat légi kerületre osztották: Anyaország, Formosa, Sakhalin, Korea, kínai partvidék és szigetvilág.

A haditengerészethez 43 repülőszázad tartozik. A jelenlegi négy repülőgép-anyahajón kívül még kettő építését tervezik. Ugyancsak jelentős a repülőgép-építési program. Az 1935-36. pénzügyi évre több mint egymilliárd yent irányoztak elő hadikiadásokra. Ez az összbüdzsének több mint 40 százaléka! A japán légi flottában jelenleg (Mandsukuó nélkül), körülbelül négyezer gép teljes szolgálatot. 1940-ben Japán legalább hatezer gép fölé fog rendelkezni. Ehhez a számhoz hozzá kell adni a kereskedelmi flotta gépeit és Mandsukuó hadi és polgári repülőgépeit.

Mandsukuó

Az új keletázsiai császárság létezését Japánnak köszönheti. Mandsukuó jelenlegi hadseregét a régi Csan-Sieu-Lian-féle mandsu-kínai hadsereg ből szervezték japán vezérkari tisztek irányítása mellett. A hadikiadás 1935-36. pénzügyi évben 51.000.000 yuan dollár. Légi flottája szervezés alatt, 1938-ra tervezik a szervezés befejezését. Ekkor Mandsukuónak három repülőezrede és két léggömb-szakasza lesz. Hadirepülőgépeinek száma jelenleg száz.

most erősen ráfeküdt a kínai hadipilóták kiképzésére. A nankingi kormány légi flottáját általában négyezer repülőgépre becsülik. A kantoniaknak körülbelül százötven gépjük van. Hogy a kínai vörösök és az egyes tábornokok hány repülőgéppel rendelkeznek, azt nem lehet tudni. A nankingi kormány újabbban erősen fegyverkezik. 1934-35-ben hadikiadása 300.000.000 yuan dollár volt és ezt a következő évre ötvenmillióval növelték.

Háboru esetén Japán oldalán esetleg a nankingi kormány harcolna, habár a nacionalisták azt mondják, hogy egy vörös Kína inkább megmaradna Kinának, mint egy japánokkal szövetséges Kína. Japán-orosz háboru esetén a kínai vörös területek feltétlenül a Szovjet oldalán harcolnának. Ha azonban Japán Amerikával kerülne ellentétbe, akkor minden bizonnyal a nankingi kormány is Japán ellen fordulna.

Következő cikkünk:
DINAMIKUS HÁBORU.

A vonat ütközőjén Párisba indult egy bucuresti-i gimnázista, hogy meglátogassa filmszínésznő-ideálját

Bécsből jelentik: A párisi gyorsvonatnak tegnap nagy szenzációja akadt, amennyiben Linzben a vasuti személyzet észrevette, hogy az egyik ütközőn potyautas helyezkedett el. Az igazoltatás során megállapítást nyert, hogy a potyautas Popescu Gheorghe 17 éves bucuresti-i gimnázista, akinek az édesapja a fővárosban magántisztviselő. A

fiatalember elmondotta, hogy azért szökött el hazulról, hogy felkeresse Párisban élő filmszínésznő ismerősét, akibe halálosan szerelmes. Az utat mindvégig a kocsi tengelyén tette meg és kijelentette, hogy amennyiben kényszerrel alkalmazzák és visszazárlítják Bucuresti-be, úgy ismét csak meg fog szökni.

BERLIN

A márka nem követi a frank utját

A berlini lapok, ugylátszik felsőbb utasításra, rendkívül tartózkodóan irnak a francia lépésről és főleg azt hangsúlyozzák, hogy a párisi határozat Berlinben nem kellett meglepetést. Hangsúlyozzák a lapok, hogy a francia franknál történt értékelődésnek

a márkára semmiféle befolyása nincs.

Reinhardt pénzügyi államtitkár tegnap Köngswusterhausenban nagy beszédet mondott, amelynek folyamán a következőket jelentette ki:

— A német pénzegységet semmiesetre sem devalorizálják.

Németország elhatározását gazdasági körökben azzal magyarázzák, hogy a német birodalomnak a kliring-szerződések hálózatának fenntartására szüksége van a német márka jelenlegi magas árfolyamára, mert ily módon aránylag olcsón jut hozzá a külföldi nyersanyagokhoz, viszont a márka jelenlegi árfolyama nem akadály a kivitelnek, minthogy az exportörök hatalmas kiviteli jutalmakat kapnak.

A német birodalmi bank központi bizott-

RÓMA

Bezárták az olasz tőzsdéket

A Havas-ügynökség jelenti Rómából, hogy

a pénzügyminiszter nem volt hajlandó nyilatkozatokat tenni a frankdevalválással kapcsolatban

és különösen abban a tekintetben, hogy ez a lépés kihatással lesz-e Olaszországra. A Havas-ügynökség diplomáciai levelezője ezzel szemben tudni véli, hogy nincs kizárva, hogy

sága szeptember harmincadikára ülést hívott össze.

Az ülésen Schacht, a német birodalom pénzügyi diktátora nyilatkozni fog a nemzetközi pénzügyi helyzetről és ki fogja fejteni Németország álláspontját a küszöbön lévő pénzügyi eseményekkel kapcsolatban. Hivatalos helyről nyert értesülések szerint a német kormánynak nem áll szándékában eltérni eddigi pénzügyi politikájától.

Mussolini tisztán presztizsokokból megfartja a lira jelenlegi árfolyamát, ami annál is könnyebb, mert hiszen Olaszország a bankjegyeknek aranyra való beváltását már régen be- szüntette.

A kormány intézkedésére a tőzsdéket kedden és szerdán zárva tartják. Ez az intézkedés a frank devalválációjával kapcsolatban történt.

BUCURESTI

Súlyos veszteség fenyegeti a román exportöröket és — feketetőzsdéseket

Cancicov pénzügyminiszter a iasi-i ünnepekre való elutazása előtt az Északi-pályaudvaron a reá várakozó újságíróknak a következőket mondta:

— Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy kérdéseikre tisztán és világosan válaszolhassak.

Az angol—francia—amerikai egyezmény semmilyen befolyást nem gyakorolhat a mi valutánkra.

A költségvetési egyensúly, valamint a külkereskedelmi mérleg aktív volta abba a szerencsés helyzetbe hoz bennünket, hogy valutánkat függetlenné tegyük. A Banca Națională-nál tett legutóbbi látogatásom alkalmával kijelenttem, hogy a kormány pénzügyi politikája továbbra is változatlan lesz. Most meg kell ismételnem eme kijelentésem, mert a nemzetközi pénzügyi egyezmény, amely Franciaország, Anglia és az Egyesült-Államok között létrejött, a lei értékében semmi változást nem idéz elő. A kereskedelem részére szükséges valutákat továbbra is rendelkezésre tudjuk bocsájtani. Ennek az egyezménynek előnyei a gazdasági világban következtében bennünket is érinteni fognak.

A frank és egyéb külföldi valuták leértékelésével kapcsolatosan a Lupta azt írja, hogy a Jegybank ma igen fontos értekezletet tartott.

A tanácskozáson a bankkormányzón kívül a devizabizottság valamennyi tagja résztvett. Az értekezletről nem adtak ki jelentést a sajtó

részére. A lap tudni véli azonban, hogy határozatot hoztak, amely szerint a jövőben a német márkán kívül a Nemzeti Bank nem vásárol és nem is ad el semmiféle devizát.

A Jegybank vezetősége most a devalorizált külföldi pénzegységek törvényesítését várja, hogy bizonyos, a körülmények megkívánta intézkedéseket fogantosszon.

A bucuresti-i értéktőzsde ma rendkívül élénk volt. Főleg a részvények és az állami értékpapírok érték el jelentős áremelkedést.

A feketetőzsdén a svájci frankot 53 lei helyett 40 leies árfolyamon adták. Hasonlóképpen nagy áresést szenvedtek a többi devizák is. A Lupta értesülése szerint amint Cancicov pénzügyminiszter és Pop Valer a fővárosba érkeznek, megteszik a szükséges intézkedéseket az új helyzetre való tekintettel a román export biztosítása érdekében.

Az Adeveru! szerint a bucuresti-i tőzsde mai nyitása elé rendkívül nagy érdeklődéssel néztek, mert mindenki kíváncsi volt a külföldi leértékelések itt mutatkozó hatására. Az angol font és a dollár ma egyáltalán nem jelent meg a piacon, mert a két valutával rendelkezők tájékoztatlanok voltak a kurzus állásáról. A francia frank, amelyet eddig 11.50-ért vásároltak, ma délben 8.60-as kínálattal került piacra. Általában észlelhető volt, hogy különösen a francia frank, a svájci frank és a holland forint tulajdonosai igyekeztek valutáiktól megszaba-

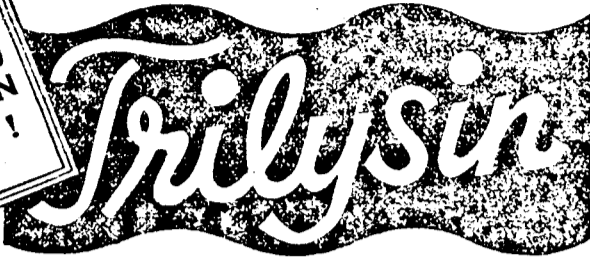
A KOPASZSÁG

olyan hiba, amelyet nem lehet eldugni. De meg lehet előzni.

TRILYSIN tudományos készítmény, amely megakadályozza a hajhullást.

SZÉP
ÉS EGESZ-
SÉGES HAJ
TRILYSIN
ALTAL!

dulni, hogy ezeknek ellenében aranyat vásároljanak. A helyzet egyelőre még igen zavaros és valószínűleg csak néhány napon belül lesz pontosan megállapítható, hogy a romániai piac miként alakul a devalorizáció következtében.

A termény, petroleum és fűrészáru exportörök körében a frank devalorizáció erősen éreztetni fogja hatását és máris óriási károkról beszélnek.

Az olyan országokba irányuló buzaexportnál, ahol a kötés értelmében a fizetés az illető ország valutájában történik, a román exportörök 13—14.000 leit veszítenek vagononként. A tengerinél és árpánál a veszteség körülbelül 9—10.000 lei lesz. A román exportöröknek Hollandia és svájc piacaira még körülbelül 10 ezer vagon gabonára szóló exportkötelezettsége áll fenn. A kormánynak lesz kötelessége intézkedéseket tenni arra, hogy az exportörök ne legyenek kénytelenek ezt a nagy veszteséget elviselni, amely végeredményben a nemzetgazdaság kára lesz, ha a svájci és hollandi vevők kényszeríteni fogják tudni a román exportöröket arra, hogy a költvélhen kikötött, de időközben devalorizált pénz ellenében teljesítsék a szállítást. Hasonló helyzetben vannak a petroleum- és a faexportörök is.

A háromoldali fizetési egyezményvel kapcsolatban, amely Romániát is köti, az Adeverul a következőket írja: Tekintettel arra, hogy a mi pénzrendszerünk annyira elasztikus, az életbeléptetett kiviteli prémiumok révén, valamint hogy nálunk a devalorizálás de facto már megtörtént, még pedig egészen más módon, mint amiként a francia kormány végrehajtotta,

kétségtelen, hogy Romániának nincs oka követni Franciaország példáját.

A frank devalorizációjának híre a feketetőzsdék körében óriási pánikot idézett elő. Hir szerint sokmillió leire tehető az a veszteség, amely a valutásokat érte.

VARSO

Bizonytalan a lengyel valuta helyzete

A lengyel kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott, melyen foglalkoztak a francia kormány devalorizációs javaslatával. Az ülésről kiadott hivatalos jelentés nem közli, hogy ezzel kapcsolatban a bizottság milyen megállapításokat szögezett le, azonban közli, hogy a bizottság megállapította, miszerint

a frank devalorizációja nem érinti a zlotyot.

Tekintettel azonban arra, hogy Lengyelország gazdasági köreiben már hónapok óta erős devalvációs áramlat észlelhető, lehetséges, hogy a kormány megfontolás tárgyává fogja tenni a zloty devalválásának lehetőségét.

CENTRAL 5. 7¼ és 9¼ órákor Premier: Telefon 2—85

... mindennapi kenyerünket ...

A föld, a kalásza szökkenő élet, a mindennapi kenyér himnusza.

King Vidor legművészebb alkotása.

JOEL Mac CREA KAREN MORLEY

SELECT 5, 7¼ és 9¼ órákor

PREMIER! Telefon 2—84

Férjem barátai

Házasságtörés, csattanós pofonok nélkül, de csattanós válasszal!

JOAN CRAWFORD

ROBERT MONTGOMERY

FRANCHOT TONE

HIREK

A vállalatok munkásainak új munkakönyvei

A munkaügyi miniszterium újabb rendelkezést juttatott el a Munkakamarához az iparigazolványok, valamint a munkakönyvek becserélésével kapcsolatosan. Mivel a munkások tömeges jelentkezése munkakönyveik becserélése végett a Kamaránál fennakadást idézhetne elő az egyes üzemek munkarendjében, a miniszterium hozzájárult ahhoz, hogy azoknál a vállalatoknál, amelyek nagyszámú munkást foglalkoztatnak, a munkakönyvek becserélése iránti kérvényeket a vállalatok állítsák ki és azokat munkásaikkal a munkahelyen irassák alá. Minden egyes vállalat az aláírt kérvényekről, valamint a becserélésre kerülő munkakönyvekről részletes kimutatást készít és azt egy vállalati megbízottal juttatja el a Munkakamarához vagy a Kamara vidéki kirendeltségéhez. A kimutatást betűrendben kell elkészíteni és mellékelni kell hozzá az összes szükséges okiratokat. A új munkakönyveket ugyanaz a vállalati megbízott veheti át, aki a kérvényeket benyújtotta. A kimutatás elkészítésével egyidejűleg táblázatot kell készíteni három példányban a társadalombiztosítónál befizetésre kerülő illetékről. Ezt a táblázatot a befizetés alkalmával át kell nyújtani a társadalombiztosítónál, amely viszont egy példányban nyújtát ad a táblázatban szereplő és nála befizetésre kerülő összegről. A táblázat egy példány a társadalombiztosítónál, egy példány a munkakamaránál, míg a harmadik példány a befizetett vállalatnál marad. Erről a rendelkezésről a Munkakamara értesítette a nagyobb vállalatok és szakmai képviselőket.

— **UJRA MELEGEBB LESZ.** Élénk északi szél, sok helyen tovább eső. A hőmérséklet kissé emelkedik.

— **VÁLASZTÓI IGAZOLVÁNYOK SZÉTSZÁMOLÁS.** Kedden, szerdán és csütörtökön, szeptember 29., 30. és október 1-én a D. E. és É. kezdőbizottság vehetik át választói igazolványukat az arad-i lárásbírószék földszinti 43-44. számú szobájában.

— **Belgrádba látogat Antonescu külügyminiszter.** Bucuresti-ből jelentik: A Vreme jelentése szerint Antonescu külügyminiszter a népszövevényi ülészak befejeztével Kioseivanoff bolgár miniszterelnök társaságában ellátogat Belgrádba.

Jön!

TANZMUSIK
(BÉCSI RAPSZODIA)

LIANE HAID — HERMANN
THIMIG — LEO SLEZAK

Jön!

A Berlini Olympiai játékok
(Teljes sorozat)

Jön!

HAROLD LLOYD vigjátéka
Tejesnek áll a világ

— **Október 3-án életbelép a téli menetrend.** A CFR vezérigazgatósága határozata értelmében október 3-án éjféltől életbelép a CFR új téli menetrendje. Az új menetrendben lényeges változások nem lesznek. Az arad-i állomás főnökségétől nyert értesülésünk szerint a téli menetrend Aradra még nem érkezett meg.

— **Nyugdíjüzetés lesz.** A pénzügyigazgatóságról nyert értesülésünk szerint előreláthatólag szerdán vagy csütörtökön megkezdődik a polgári nyugdíjak kifizetése.

— **Herriot, Tardieu és Laval előadásokat tartanak Bucuresti-ben.** Bucuresti-ből jelentik: A „Capitala” bejelenti, hogy a legjelentősebb francia politikusok, mint: Tardieu, Herriot, Louis Marin és Pierre Laval sorozatos előadásokat fognak tartani Bucuresti-ben. Az előadások a francia népfőnt politikájának érdekeit szolgálják és még karácsony előtt megkezdődnek.

— **Göbbels Budapesten.** Budapestről jelentik: Göbbels német propagandügyi miniszter Athénból jövet tegnap déli repülőgépen megérkezett a mátyásföldi repülőterre. Több magyar politikai előkelőség fogadta a német propagandügyi minisztert, aki a német követségre hivatott, ahol Mackensen német követ villásreggelit adott Göbbels tiszteletére. A villásreggelin megjelent a magyar kormány több tagja. Göbbels a délután folyamán repülőgépen folytatta útját Berlin felé.

— **Havazott az Óriás-hegységben.** Prágából jelentik: Az elmúlt éjszaka az Óriás-hegység gerincén a hőmérő hirtelen fagypontra süllyedt, ennek következtében a magasabb fekvésű helyeken megkezdődött a havazás.

— **Római patricius palota maradványait ásták ki Magyarországon.** Szekesfehervárról jelentik: A fehérmegyei Fővenyepusztán végzett ásások során hatalmas méretezésű palota maradványai kerültek felszínre. A szakértői vizsgálat megállapította, hogy valamelyik római patricius palotájának alapjait sikerült feltárni. A lelet még a régi római település maradványa.

Ezer csendőr körülzárt egy stilita községet

Bucuresti-ből jelentik: A belügyminisztérium rendelete értelmében ma délelőtt ezer csendőr körülkerítette, majd pedig behatolt a Balti-megyei Hanuta községbe, amely az Északbasarabia-i stiliták főszéke. A hatóságok azt hiszik, hogy itt rejtőzik a hírhedt Climovici nevű stilita agitátor. A csendőrök teljesen lefegyverzik a lakosságot, amely után szigorú vizsgálatot vezetnek le ellenük.

— **Árvíz pusztít Amerikában.** New-Yorkból jelentik: Az Egyesült-Államok területén az őszi nagyméretű felhőszakadások következtében a folyók megáradtak és kiléptek medrükéből. Az árvizek következtében 7000 ember vált hajléktalanná. Japán déli részében ugyancsak árvizek pusztítottak. Az árvíz 10.000 lakóházat pusztított el.

— **Ulabb sztrájkok Észak-Franciaországban.** Párisból jelentik: Franciaország északi részében tegnap újabb munkabeszüntetések voltak. A hajózási üzemek alkalmazottai abbahagyták a munkát és a megszállva tartott üzemeket nem ürítették ki a sztrájkoló munkások. A szociálista párt tegnapi ülésén részt vett a belügyminiszter is. A munkaadók ugyanis felkérték Salengro belügyminisztert, hogy beszélje rá a sztrájkoló munkásokat az üzemek kiürítésére.

— **Öngyilkosságot kísérelt meg egy arad-i fiatalasszony.** Egy ismert arad-i fiatalasszony akart megváltani vasárnap az élettől, de szerencsére hozzátartozói még idejében észrevették szándékát, orvost hívtak, aki gyomormosást alkalmazott és így az életunt fiatalasszonyt sikerült megmenteni. Ugy tudják, hogy az öngyilkossági szándék mögött családi háborúság húzódik meg. A fiatalasszony nemrégiben ment férjhez, de a házasságle nem volt boldog, amiért különvált férjétől.

Megszokásból

vagy: ha a fadrász kertészkedik.

Egyesületet alakítanak az arad-i vegetáriánusok

Előadás és kiállítás Arad-on

Nem mindennapi érdekességű előadás színle volt vasárnap délután 6 órakor a Kereskedelmi Testület nagyterme. Az arad-i vegetáriánusok vendége, Ionescu Capatina, a bucuresti-i „Vegetarismul” című folyóirat szerkesztője tartott magasszínvonalú, mindvégig lebilincselő előadást a vegetáriánizmus lényegéről, egészségügyi, társadalmi és etikai szerepéről.

Az előadást egybekapcsolták egy a vegetáriánus irodalom termékeiből rendezett kiállítással, amelyet Vincze Ödön nyelvtanár ismertetett az előadás elején. Vincze tanár tömörséggel mulatott rá a különböző nemzetek vegetáriánus irodalmának fejlődésére. Megemlékezett Bucsnányi Gyula egészségügyi főtanácsosról, a sötét diéta neves fel-fedezőjéről, továbbá az Ardeal-ban különösen jól ismert Bicsérdy Béláról. Ismertette röviden az idevonatkozó angol, német és francia irodalmat, kiemelve Schickeisen Gustávnak, a kiváló vegetáriánus költőnek a jelentőségét. Rámutatott az előadó arra, hogy ma már harminc állam területén hódított tért a vegetáriánizmus, amelynek modern encikloplédiáját a modern tudomány jelesei készítették. Vincze Ödön tanár élvezetes előadása után került sor a vendégelőadó, Ionescu Capatina hírlapíró értekezésére. A bucuresti-i vendégelőadó először az antialkoholista mozgalom nemzetmentő fontosságát ismertette, majd rátért előadása lényegére, a vegetáriánizmusra. Kifejtette, hogy ma már az orvostudomány is élénk figyelemmel kíséri a növényevő mozgalmat és számos betegség esetében kifejezetten ajánlják a vegetáriánus étrendet. Ezután a vegetáriánus álláspontot ismertette.

A nivós, mindvégig nagy tetszéssel fogadott előadást Kőnczey Sándor mérnök fordította le magyar nyelvre. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. Mint értesülünk, egyébként mozgalom indult meg Arad-on a vegetáriánusok egyesületbe tömörülése érdekében. Ezután is felhívjuk a vegetáriánusokat, hogy levelezőlap útján jelentkezzenek nyilvántartás végett a következő címmel: Szilberreisz Vilma, str. Mărăsești 15.

— **Benes elnök kihallgatáson fogadta Paál Jób hírlapíró.** Trencsentepléc fürdőjéről jelentik: Benes Eduard dr., a csehszlovák köztársaság elnöke trencsentepléci tartózkodása alkalmával kihallgatáson fogadta lapunk illusztris munkatársát, Paál Jób, az ismert, nemzetközi riportert. Paál Jób mint magyar újságíró jelent meg a csehszlovák köztársaság elnökénél és ő az egyetlen újságíró, akit Benes elnök szlovenszói körutja alkalmával fogadott. Az audiencia barátságos és szívélyes külsőségek között történt, nem az elnök dolgozószobájában, hanem azon a feketén, amely az elnök tiszteletére rendezett szűkebbkörű baráti vacsorát követte. A kihallgatást megelőzően Paál Jób meghívást kapott az elnök tiszteletére rendezett garden-partyra is.

— **Dr. BOROS ERNŐ fogorvos hazaérkezett.** Str. Consistoriului 13.

— **Megalakult a svéd koalíciós kormány.** Stockholmból jelentik: A legutóbbi választásokból kifolyó erőviszonyokra való tekintettel Hanson szociálista vezér kapott megbízást kormányalakításra. Hanson meg is alakította koalíciós kormányát, amely 11 tagból áll. A hadügyminiszter, a földművelésügyi miniszter és egy tárcanélküli miniszter az agrárpártból került ki. A kormánynak valamennyi többi tagja szociáldemokrata.

— **Akiknek foglalkozása minden erejük megfeszítését követeli,** igyanak hetenként legalább egyszer, reggel felkeléskor 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez szabályozza a bélműködést, előmozdítja a gyomoremésztést, fokozza az anyagcserét, javítja a vérkeringést, megnyugtató az idegeket, egészséges álmot hoz s ezáltal új életerőt teremt. Az orvosok ajánlják.

— **Agyonütötte a villám.** Szombat éjszaka vihar vonult el az arad-megyei Redesti község felett és az egyik lecsapó villám megölte Pasca Valer 32 éves községbeli földművest. Az esetről értesítették az arad-i ügyészséget, amely megadta a temetési engedélyt.

— **Új közjegyzői kinevezések Arad-megyében.** A hivatalos lap mai számában két közjegyzői kinevezés jelent meg. Az egyik az arad-megyei Siria községben, a másik a szomszédos Aradul-Nou-n üresedésben levő közjegyzői állást tölti be Siria-ra néhai dr. Hotoran Jacob helyére Costa Gheorghe dr. arad-i ügyvéd, Aradul-Nou-ra pedig Popovici Stefan dr. ügyvéd került.

Lamandi kultuszminiszter nyilatkozata a kormány lemondásáról

Isi-ból jelentik: Tegnap leplezték le Isiban Marzescu szobrát. A leplezésnél jelen voltak Dinu Bratianu és Tălarescu is. Az újságírók megkérdezték a miniszterelnököt, hogy mi lesz azzal az ígérettel, amely szerint Tălarescu hat hónappal előbb bejelenti a kormány távozását. A miniszterelnök kijelentette, hogy tartja szavát és már augusztus 29-én bejelentette, hogy elérkezett a kormányzás utolsó korszaka. A leplezésen jelenlevő lamandi miniszter ezzel szemben kijelentette az újságírók előtt, hogy

a kormány január 10-én mond le.

— CSAK A DOLLART JEGYEZTEK ZÜRICH.
BEN. Zürichből jelentik: A zürichi tőzsdén ma egyedül a dollárt jegyezték, amelynek árfolyama 437 és fél volt.

— A tengerpartra szállítják a lábadozó Titulescu külügyminisztert. Bucuresti-ből jelentik: A „Gazeta” című lap jelentése szerint Titulescut, ha egészségi állapota továbbra is az eddigi módon javul, St. Moritzból a francia tengerpartra fogják elszállítani, mert a svájci hegyek között igen hidegre fordult az idő. Titulescunak az a terve, hogy négy-öttheti lábadozás után a Cote d'Azur-ról hazatér az országba.

— Ulabb nyelvvizgára állítják azokat a kisebbségi közigazgatási tisztviselőket, akik legutóbb hatos középszályzatot kaptak. Odorheiu-ról jelentik: A vármegyei prefektura rendeletet bocsátott ki amelyben a belügyminisztériumnak 1936. szept. 17-én kelt 14204. számú rendeletére hivatkozva, elrendeli, hogy azok a közigazgatási tisztviselők és kisebbségi alkalmazottak, akik ez év március 25-én megtartott nyelvvizsgán hatos középszályzatot kaptak, szept. 26-án ulabb vizsgát kötelesek tenni.

— Autógázolás áldozata lett Bourbon Alfonz Károly herceg. Bécsből jelentik: Bourbon Alfonz Károly herceget, akinek Mária portugál hercegnő a felesége, Bécsben egy autó elütötte. A herceg állapota súlyos.

— A keserümandula-fogyasztás következtében halt meg Tita Cristescu. Bucuresti-ből jelentik: A Ciulley-per hétfői tárgyalásán nagy feltűnést keltett dr. Romanescunak, az igazságügyminisztérium orvosfőnökének vallomása, aki kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy Tita Cristescu halálát nagy mennyiségben fogyasztott keserümandula okozta. Az orvosfőnök állítása szerint a keserümandula viszonylag sok mérget tartalmaz és praksisában voltak mérgezési esetek, a melyeket a keserümandula fogyasztása okozott. A tárgyalás eddigi során már megállapítást nyert, hogy a színész halála előtt keserümandulát fogyasztott.

— Kormánypárti győzelem a jugoszláv tanácsválasztásokon. Belgrádból jelentik: A jugoszláv községi választások szavazatainak összehámlálását hétfőn este fejezték be. A választás eredménye szerint a kormánypárt 606 községben kapott többséget, míg az egyesült demokrata párt 58, a jugoszláv néppárt 32, a Zsifkovics-féle nemzeti párt 15, a független polgári párt 21, a régi radikális párt pedig 3 községben győzött. A nyílt szavazással megtartott választásokon a szavazásra jogosultak 60 százaléka vett részt. A választások eredményét nagyjelentőségűnek tartják a kormány szempontjából, mert eddig azt vetették szemére Sztójadinovicsnak, hogy a nemzetiségektől eltekintve, még azt sem mondhatja magáról, hogy a szerbeket képviseli.

— A forró égőv betegségeinél, különösen vèrháznál és olyan gyomorbetegségek esetén, amelyek váltólázzal együtt lépnek fel, a természetes „Ferenc József” keserüviz szerfelett értékes hatást fejt ki. Az orvosok ajánlják.

— Felemelte Ausztria a sertésbuzs beviteli vámját. Ausztria szeptember 1-től kezdődőleg a sertésbuzs 13 aranykoronás kedvezményes beviteli vámját a lengyel-osztrák kereskedelmi szerződés alapján 18 aranykoronára emelte fel 100 kg.-ként. Mivel Románia a legtöbb kedvezmény elve alapján szintén a 13 aranykoronás kedvezményes vámot élvezte, most az új vám Romániával szemben is érvényre lép.

— MA az alanti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

ROZSNYAI, Piața Avram Iancu.
FÖLDES, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI, Balványos Regelo Ferdinánd.

— Vita a malátaké körül az arad-i törvénytörésben. Az arad-i egészségügyi hatóságok néhány héttel ezelőtt Makó Lajos arad-i kereskedőnél lefoglaltak Kathreiner-féle malátakévet és a kereskedőt 1000 lei pénzbüntetéssel sújtották, azzal az indoklással, hogy a felirat a közönség félrevezetését szolgálja, mert a malátakévet összetévesztik a rendes babkávével. A bírság ellen a kereskedő nevében dr. Schannen Béla ügyvéd adott be fellebbezést, amelyben hivatkozott arra, hogy a malátaké a Frank-gyár gyártmánya és azon kifejezetten annak tényleges tartalmának megfelelő felírás áll. Kérte, hogy vegye le a malátakévet, hogy a bíróság is meggyőződhessen annak összeállításáról. A törvényszék Janca-Olariu-tanácsa hétfőn tárgyalta az ügyet és helyt adott a védelem kérésének.

— Ostromállapot Palesztinában. Londonból jelentik: Politikai körökben arról beszélnek, hogy a külügyminisztérium gyarmatügyi osztálya új intézkedésekre készül Palesztina rendjének biztosítására. Szó van az ostromállapot életbeléptetéséről, feltéve, ha a minisztertanács a teendő intézkedésekhez hozzájárul. A mai nap folyamán az indiai mohamedánok egy küldöttsége jelent meg az indiai alkirálynál, aki előtt tiltakozott az angol kormány Palesztinával szemben tanúsított viselkedése ellen. Az alkirály kijelentette, hogy az angol kormány pontosan alkalmazkodik a Palesztinára kapott mandátum előírásához, de az arab kivánságokról csak akkor hajlandó tárgyalni, ha a rend Palesztinában helyreáll. (Rador).

Fájós lábúak figyelmébe!

Ludtalpuaknak, valamint tokasúlyos és esetében pohelykényű

valódi duraluminból

gipszlenyomat után készítünk talpbetéteket.

CONSUM és **Lányi** orvosi műszer- és kőtszerüzlet
INLESNIREA-tag. Neuman-palota. 4675

— Nagyszerűen sikerült szüreti mulatság Pancota-n. A pancota-i ref. egyház kitűnően sikerült szüreti mulatságot rendezett, amelynek irányítóiként Nobik József ref. lelkész és Fekete Árpád szerepeltek. Az ünnepély korán délután kezdődött diszjelvevölással, amelyen résztvettek a diszruhás lovasok, csőszpárok, akik az arad-i rendőrszere indulóira vonultak fel a szőlőhegyre, ahonnan késő este tértek vissza a „Dacia” vendéglő udvarára. Este 9 órakor az izlésesen feldíszített báliateremben kezdetét vette a tánc, amely a reggeli órákban ért véget. A felvonuláson résztvettek közül a következők neveit sikerült feljegyezni: Berek János, Dobay János, Juhász János és Lukács István, akik lovon vezették a menetet. Csőszpárok: Deák Ilonka, Gerbovan Mancsi, Kömpf Magdus, Körösy Mancsi, Majorcsik Mariska, Mauro Mancsi, Mátyás Juliska, Molnár Ilonka, Nagy Irénke, Némethy Böske, Pántya Juliska, Perv Klári, Sagari Mici, Sebök Ilonka, Sturek Magdus, Szabó Annus, Szabó Bertus, Székely Juliska, Schmidt Gabi, Taksás Irénke és Toterer Irénke. Csőszlegények: Bandits Antal, Buin Pál, Csillag Hegyi Mihály, Hut István, Kaiser György, Kapy János, Magyar József, Mayer Lipót, Némethy Gyula, Nutisoara Ioan, Perv Ferenc, Stefula Ludovic, Schmidt Andor, Szabó János, Szatmári János és Tudorel János. A „mozgó kolnár”, amelyet szépen díszítettek, Ferenczy Zoltán csőszvaida vezetésével Czégé József, Balogh Imre, Juhász Andrásné és Riez Jánosné működtek közre. Az ünnepély anyagi haszna az iskola-alap javát szolgálja és a siker elsősorban az estély rendezőinek: Fekete Árpádnak, Némethy Sándor és Ferencnek, Simon Sándornak, Rozsnyay Lajosnak és a nőszövetség tagjainak köszönhető.

H. SZIKLAY GIZI tánciskolájában új tánckurzus nyílik kezdők részére,

október hó 2-án, pénteken. Érdeklődés és beiratások egész nap az iskola helyiségében Krispin-terem, Strada Eminescu No. 32.

4600

Halálos autókatasztrófa Budapest közelében

Budapestről jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt Ujpest és Dunakeszi között hétfőn délután. Egy csehszlovák rendszámú autó, amelyet Strese Fritz dr. hernei ügyvéd vezetett, ki akart kerülni egy kocsi. A sáros uton azonban az autó hátsó két kereke megfeneklett, a gépkocsi az árokba szaladt és keresztben állt meg az országúton. Ebben a pillanatban, óriási sebességgel közeledett egy magyarországi jelzésű autó Buda-

Külön újságot nyomattak a kórházban fekvő fiatal férj számára, hogy ne tudja meg felesége tragikus halálát

Bucuresti-ből jelentik: Ismertettük azt a borzalmas gépkocsiszerencsétlenséget, amelynek pár órával esküvőjük után egy előkelő bucuresti-i fiatal pár esett áldozatul. A saját esküvőjéről jövő fiatalasszony, Margareta Stefanescu azonnal meghalt, míg Sorin Mincut, a fiatal férjet a Bucuresti-i Ghenciu-szanatóriumban ápolják. A férfi lábát törte és belső zuzódásokat is szenvedett, állapota válságos. Felesége haláláról semmit sem tud, mivel azt mondták neki, hogy felesége is megsérült és egy másik kórházban fekszik. Kérte, hogy telefonon kapcsolják össze feleségével, hogy legalább a hangját hallhassa. Majd újságokat kért. Édesapja, aki az „Universul” igazgató-tanácsának elnöke,

olyan lappédányt nyomtatott számára, amelyben felesége halála nincs leírva.

A szerencsétlen férfi felesége arcképét az éjjeli szekrényére tette és állandóan azt nézi.

A szerencsétlenség egyik szemtanúja, Joanid festőművész, aki a gépkocsi összeütkezésétől néhány méterre a maga kocsiját iavitotta, elmondta, hogy a két gépkocsi borzalmas erővel rohant egymásnak. A férj az egyik oldalra, felesége a másik oldalra zuhant ki. Az asszonyt nem az üvegszilánkok sebesítették meg, mivel a kocsi ablakai törhetetlen üvegből voltak, hanem az ajtó ütötte úgy mellbe, hogy végzetes belső sérüléseket szenvedett.

Töltőtollak

CSÁSZÁR,
Str. V. Goldis 1.
Select-mozl mellett.
Telefon 398.

— Amerikában megszervezik a termésbiztosítást. Egy külön bizottság vizsgálja, hogy a szárazság sújtotta vidékeken levő nagy földterületeket miképpen lehetne gazdaságosan kihasználni.

— Az „Uj Idők.” „A világtörténelem legérdekesebb asszonya” címért nagyon sokan versengenek, de talán senki sem akkora joggal, mint Medici Katalin. Legalább száz drámát írtak már róla, anélkül, hogy kimeríthették volna ezt a csodálatosan gazdag asszonyi életet. A Szent Bertalan éjszaka rémes árnyai, melyeket ő idézett fel, korának összes történelmi alakjai és történelmi eseményei körülötte hullámzóttak; mindenkinek és mindennek volt valami köze ehhez a félelmetesen szép és különös asszonyhoz. Medici Katalinról ír ismeretlen adatokban gazdag, páratlanul érdekes cikket Hevesi Sándor az „Uj Idők” legulabb számában. Az „Uj Idők” kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut 16.; bárkinek küld díjtalan mutatószámot. Előfizetési ára negyedévre 200, félévre 400 lei.

— Író- és tanszerek Császár papíráruházában, Select-mozgó mellett.

— Bűnvádi fertőbe sülyedt egy szerencsétlen házasság. Aradul-Nou-t Arad-hoz csatolják? Ujabb száz arad-i váltó-óvás. A minden dróton forgó mérnök. Szerencsétlenség vagy bűntény? Árverési hiénák egymás között. Székely író arad-i házassági botránya. Összeпоfozkodott egymással két arad-i gyáros. Végre egy kis őszinte filmkritika. Változás a Magyar Párt vezetésében. Válsági járvány Arad-on és még számos más érdekes társadalmi és közgazdasági hír Kócsy Jenő pompás riportlapja: „Ez Arad!” most megjelent szenzációs számában Ára 20 lei.

A köszönő levelek tömege igazolja a „Gastro D.”

világhírű amerikai gyógyszer kitűnő hatását gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegségek-nél, valamint görcsök és álmatlanság eseteiben.

„Gastro D.” kapható az ország minden gyógyszertárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130.- lei utánvét mellett **Császár E.** gyógyszertárában, București, Calea Victoriei No. 124.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Magyarországba irányuló tűzifa-kivitelnünk emelkedése várható

Egy bucuresti-i lap tanulmánya magyarországi gazdasági szakemberek romániai látogatásával kapcsolatban

Az egyik bucuresti-i közgazdasági lap, a „Prezentul” legutóbbi számában érdekes tanulmányt közöl a Románia és Magyarország közötti gazdasági kapcsolatokról. A lap tanulmányában többek között a következőket írja:

— Az elmúlt napokban a magyarországi gazdasági élet több kiválósága tett látogatást Bucuresti-ben és ez a látogatás alkalmat adott arra, hogy az itteni illetékes körök nagyjelentőségű megbeszéléseket folytassanak a magyar gazdasági szakemberekkel a két ország közötti gazdasági kapcsolatokra vonatkozóan. Ezeknek a megbeszéléseknek során a magyarországi gazdasági szakemberek is kifejtették véleményüket, amelyet a következőkben foglalhatunk össze:

— Mivel mindkét ország agrárállam, Románia Magyarországba irányuló kivitele csak nehezen haladhatja túl a jelenlegi kereteket, amelyek Románia Magyarországba irányuló kivitelét inkább csak a petroliumra és a fára korlátozzák. Nem érdektelen azonban az a körülmény, hogy a román-magyar árucseré mérlege állandóan aktívumot mutat Románia javára.

A Magyarország által Romániából vásárolt áruk értékének évi átlaga 30 millió pengőt tesz ki. Ehhez az összeghez azonban az idén még nagyarányú tengeribevitel is hozzájárult. Ezzel szemben Románia Magyarországból való bevétele értékének évi átlaga 22—24 millió pengő körül mozog. Magyarországból különösen nyersvasat vagy félig feldolgozott vasat, villanykörtéket, gépeket és vil-

lanyfelszerelési cikkeket hozunk be.

— Magyarország évi petroliumfogyasztása 20—25.000 vaggont tesz ki és ezt Magyarország kizárólagosan Romániától vásárolja. Ez a mennyiség azonban már a közeljövőben emelkedni fog a magyar ipar, mezőgazdaság és a közlekedési eszközök motorizálásával párhuzamosan. Ami Magyarország fabevitelét illeti, ez nem csupán a magyarországi fogyasztás szükségleteitől függ.

A Magyarországba irányuló fűrészarúkvitelünk visszaesett, még pedig a magyarországi építkezések csökkenése miatt. Hozzájárult azonban az osztrák fa előretörése is. Jelenleg Magyarország évente már 12—15.000 vagon fűrészarút vásárol Ausztriától és ennek a mennyiségnek ellenében búzát, lisztet és élőállatot helyezhetett el Ausztriában. A Magyarországba irányuló tűzifa-kivitelnünk visszaesése a magyarországi autarchikus tendenciával magyarázható. Ennek az irányzatnak az volt a következménye, hogy a magyarországi erdőket fokozott ütemben termelték ki. Ezért a romániai tűzifa bevétele 12—15.000 vagonra esett vissza. Abban az esetben, ha a kitermelés ebben az ütemben tovább tartana, a magyarországi erdőket pusztulás fenyegetné és ezért a magyar földművelésügyi miniszter erre az évre már elrendelte az erdőkitermelés korlátozását. Ennek természetesen következménye viszont az lesz, hogy már a jövő évben ismét jelentősen emelkedik majd Magyarországba irányuló tűzifa-kivitelnünk — fejezi be cikkét a „Prezentul”.

Nagyarányu gabona- és állatkivitel biztosit az új román-német kereskedelmi egyezmény

— Az egyezmény a márka szabadforgalmát írja elő —

Müncheni jelentés szerint a román-német kereskedelmi és fizetési egyezmény módosítására irányuló tárgyalásokat ott befejezték. Ami a kereskedelmi egyezményt illeti, ez gabona, fa, szarvasmarha és sertés kivitelére biztosit számunkra kvótákat. Ami ezeket a beviteli kvótákat illeti, Németország teljes egészében magáévá tette a román javaslatokat. Ez azonban nem jelent különösebb engedélyt, mert — nagymértékben kompenzációkról lévén szó — amennyit Németország tőlünk vásárol, ugyanannyit ad el nekünk.

A fizetési egyezmény a márka szabadforgalmát írja elő.

Az egyezmény értelmében tízmillió márka értékben szállíthatunk gabonát Németországba. Ezenkívül Németország 25 ezer szarvasmarha és sertés bevételére adott kontingenst. A sertések ötven százalékát vágott állapotban kell szállítani.

Ami a petroliumkivitelét illeti, ezzel kapcsolatban megállapodtak abban, hogy ez Románia Németországba irányuló kivitelének csak 25 százaléka lehet. Kivételes esetekben azonban a kormány ezen a százalékarányon felül is engedélyezhet petroliumkivitel Németországba a petroliumért járó erős devizák hányadának megállapításával.

Az egyezmény értelmében külön román-német bizottság alakul, amely háromhavon-

ként ül össze vagy Berlinben vagy Bucuresti-ben az egyezmény pontos végrehajtásának megállapítása végett.

A Münchenben a két állam megbízottai között folytatott tárgyalásoktól függetlenül a romániai élőállat-exportszindikátusok képviselői Berlinben az illetékes hatóságokkal egyezményt kötöttek, amelynek értelmében hatezer szarvasmarhát, 80 ezer élősertést és 40 ezer vágott sertést szállítunk Németországba. Ezt a kivitel 1937. január 15-ig le kell bonyolítani. A fizetési feltételeket az új müncheni egyezményvel összhangban állapítják meg és a fentemlített mennyiséget a müncheni egyezményben megállapított kvóták keretébe illesztik.

— Az Arad-banati Cukorrépatermelők Szindikátusa folyó évi október hó 3-án, szombaton délelőtt 10 órakor a Mezőgazdák részvénytársaság irodahelyiségében intézőbizottsági ülést, ezt követően pedig évi rendes közgyűlést tart, amelyre a szindikátus tagjait ezuton hívja meg az Elnökség.

— Lengyelországban bizottságot alakítanak a lengyel-francia gazdasági kapcsolatok kimélyítésének tanulmányozására. Lengyel gazdasági körök megbízottai október első napjaiban Franciaországba érkeznek, hogy ott tanulmányozzák a lengyel mezőgazdasági és ipari kivitel lehetőségeit.

Taktika

A nemzetközi pénzpiac természetesen még mindig annak a meglepetéstkeltő és nagyjelentőségű eseménynek hatása alatt áll, amelyet a frank leértékelése, valamint Franciaország, Anglia és az Egyesült Államok között létrejött pénzügyi egyezmény jelent. A leértékelés és az egyezmény sikere nagy mértékben attól függött, hogy sikerül-e a legnagyobb titokban előkészíteni és azok a tárgyalások, amelyeket ebben az irányban folytattak, ne kerüljenek idő előtt nyilvánosságra.

A tárgyalások kulisszái mögé élénken világít rá az a határozat, amelyet a Francia Bank két nappal a leértékelési terv és az egyezmény nyilvánosságra hozása előtt, tehát csütörtökön hozott és, amelynek értelmében kamatlábát 3 százalékról 5 százalékra emelte fel. Ilyen intézkedést akkor szokás hozni, ha a nemzeti valuta árfolyamát minden áron fenn akarják tartani és a tőke bizalmát fel akarják ébreszteni.

Két nap múlva pedig mindannak ellenkezője történt, mint, amit a Francia Bank kamatlábemeléséből józan logikával következtetni lehetett. A francia kormány nem tartott ki mereven a frank régi árfolyama mellett és részánta magát arra, hogy a leértékelés műveletével kísérelje fel ellenállást teremteni Franciaországban. A francia kormány ezt már három nappal ezelőtt elhatározta, amikor az angol és amerikai kormányokkal megkezdte az ezirányú tárgyalásokat. Két nappal a leértékelés előtt azonban ennek homlokegyenest ellenkezőjét akarta és sikerült is elhítenie a közvéleménynek. A cél az volt: idő előtt semminek sem szabad nyilvánosságra kerülni, mert az indiszkréció a művelet sikerét veszélyeztetheti. A kamatlábemelés tehát nem volt más, mint taktika. Mesteri taktika, amelyel szinte az egész világ pénzügyi szakértőit, de főleg a spekulánsokat félrevezették.

Olyan taktikai lépés, amelyet klasszikus példaként jegyeznek majd fel a Pénz világtörténetében.

Egy és félmilliárd frankos visszleszámitolási hitelt ad a Francia Bank a Lengyel Jegybanknak

A Francia Bank és a Lengyel Jegybank megbízottai az elmúlt héten írták alá az új visszleszámitolási egyezményt. A megállapodás értelmében a Francia Bank a Lengyel Jegybanknak eddigi 120 millió zlotys visszleszámitolási keretét félmilliárd zlotyra, illetőleg 1 és fél milliárd francia frankra emelte fel, amely hitel azonnal a Lengyel Jegybank rendelkezésére áll.

A burgosi kormány devizaközpontra létesített

Londoni jelentés szerint a spanyol nemzeti kormány Burgosban az által megszállott területek pénzügyi forgalma számára devizaközpontra létesített, amelynek engedélye nélkül a külfölddel fizetési forgalom le nem bonyolítható. Ezeket a területeket a belöldi valutakereskedelmet is központosították. Érdekes, hogy ugyanakkor a madridi kormány rendelkezése alatt álló spanyol jegybank az október 1-én esedékessé váló 4 százalékos külföldi kölcsön kamatait Londonba áttáta. Ugyanennek a kölcsönnek belöldi címleteit 20 százalékos levonással váltja be a madridi Jegybank. Egyébként Spanyolországban még mindig moratórium áll fenn és ezt legutóbb ujjabb egy hónapra meghosszabbították.

— A pénzügyminisztérium rendelete szerint a 100 leinél kisebb fizetési jegyzékek, nyugták, számlák, stb. nem esnek számlaadó, sem aviatikai bélyegilletékek alá. A 100 leinél magasabb értékű számlákra 1 leies aviatikai és 3 leies számlabélyeg ragasztandó.

— A bucuresti-i román-palesztinai Kamara közli, hogy Lehrer Herman nevű egyén nem áll a Kamara szolgálatában. A Kamara kéri a cégeket, hogy a rendőrséget értesítsék, ha nevezett valakol a Kamara nevében jelentkeznek.

— Emelkedett a Szovietunió nyersvaskivitele. 1936. első felében az összes kivitel 340.367 tonna volt 2.52 millió aranyrubel értékben a múlt év hasonló időszakának 187.742 tonnás és 2.10 millió aranyrubel értékű kivitelével szemben.

— Németország cukorexportja a mostani szombaton megsokszorozódott. A legnagyobb volt az export Kínába, utána következik Anglia, Egyiptom, India, Argentina és végül Svájc.

Filléres gyors Bucuresti-be

a román-magyar futballmérkőzésre. A jegy ára oda-vissza 530 lei, szálloda teljes ellátás, meccsjegy, autocoár 400 lei. Indulás 3-án este 8 órakor, vissza indulás 5-én este 8 órakor. II. osztály is lesz és oda-vissza 730 lei. Jelentkezni Arad-on: **Löbl hírlaprodában** 4439

SPORT KÖZLÖNY

Fekete vasárnap...

Arad-on a Gloria, Cluj-on az AMEFA szenvedett vereséget a nemzeti bajnokság vasárnapi fordulóján

Remek játékkal győzte le a Venus a Gloriát — Az AMEFA-csatársor nem tudott megbirkózni a cluj-i védelemmel — A Ripensia, Unirea-Tricolor és Crisana győztek

A nemzeti bajnokság vasárnapi fordulója nem hozott sikert az arad-i csapatoknak: a Gloria Arad-on, az AMEFA pedig Cluj-on vereséget szenvedett és így a Gloria az első helyről a másodikra, az AMEFA pedig a másodikról a negyedikre csuszott vissza. A Venus nagyszerű játékot produkálva győzte le a Gloriát, az AMEFA csatársora pedig tehetetlennek bizonyult és így az „U”-nak sikerült megszereznie a pontokat. A timisoara-i derbit a Ripensia nyerte, amely jobban állta a „sarat”, Bucuresti-ben az Unirea-Tricolor, Oradea-n pedig a Crisana látta el a vendégesapatok (CAO és Victoria) bajait. A táblázat így alakult:

1. Venus	4	3	1	—	15	5	7
2. Gloria	4	3	—	1	7	6	6
3. Unirea-Tricolor	4	2	2	—	16	7	6
4. AMEFA	5	2	2	1	7	5	6
5. CAO	4	2	—	2	9	6	4
6. Ripensia	4	2	—	2	9	8	4
7. Crisana	4	2	—	2	10	12	4
8. Chinezul, ILSA	5	2	—	3	12	18	4
9. CFR	4	1	1	2	7	7	3
10. Universitatea	4	1	1	2	3	8	3
11. Victoria	4	1	—	3	6	12	2
12. Juventus	4	—	1	3	5	12	1

Beszámolóinkat alábbiakban adjuk:

Pompásan működött a Venus ötfogaja

Venus—Gloria 5:1 (3:0)

Közel 3000 főnyi közönség gyült egybe a kedvezőtlen időjárás ellenére a Gloria-pályára, hogy tanuja lehessen a Venus vendégjátékának. A közönség nem csalódott, mert a fővárosi csapat olyan kitűnő játékot produkált, amely méltán szolgál rá a legteljesebb dicsőretre. A meccs kezdete előtt nagy izgalom van a Gloria öltözőjében, nem találják Igna igazolási könyvét és így Tudor szerepel. A Gloria így már a startnál elvesztette minden esélyét, de a mai Venus-sal szemben bármely más csapat is alul maradt volna. A két csapat így állt fel:

Venus: Jordachescu—Sfera, Albu—Barbulescu, Fieraru, Gorgorin—Gruiu, Humis, Sepi, Petea Valcov, Ene. — Gloria: Theimler—Varjassi, Volentir—Weichelt, Dobra, Lupas—Tudor, Rohan, Fritz, Cheresladani, Mercea.

Vuia főhadnagy sipjelére a Gloria indítja a játékot nagy lendülettel, Fritz, Cheresladani, Dobra ut után már Tudor fut a centerhalf hosszuleadásával, de a befejező-lövés mellé megy. A következő támadást a Gloria bal-szárnya viszi, de Jordachescu jól lép közbe. A 3. p-ben már Ene bombája fut végig a felső lécen. A 9. p-ben Ene viszi a labdát, beadását a védelem hibázza, Sepi rajta van és beemeli a labdát (1:0). A Gloria szöglettel felel, de Albu tisztáz. A 16. p-ben ismét Ene a kezdő lövés, beadását Theimler ejti és a résen levő Sepi bekaparja a hálóba a labdát (2:0). Most egy néhány percig a Gloria támad, a 22. percben Humis kapásból küldött bombája arat nagy tapsot. A 38. percben ismét Ene indítja el a gólt eredményező akciót, a szögletpontig fut, onnan hátrajátszott Sepihez, aki leállítja a labdát és irtózatos bombát küld a jobb felső sarokba (3:0). A gólnál Theimler megsérül, összeeszik és a félidő végéig Rohan helyettesíti a kapuban. Minden esemény nélkül.

Szünet után Theimler ismét elfoglalja a helyét és ebben a játékrészben már jobban belefekszik a Gloria. Főlényt harcol ki, ami

azonban csak eredménytelen szögletugrásokban jut kifejezésre. A 7. p-ben váratlan Venus-attak következik: Petea—Humis a labda utja és a Venus új szerzeménye védhetetlenül vágja be a negyedik gólt (4:0). A 25. p-ben Mercea kerül nagy helyzetbe, de a kapusájából fő é durrant. A 41. p-ben szerzi a Gloria becsületgólját. Cheresladani kikanyarodik a szélre, onnan szépen betálat és Fritz fejese hálót ér (4:1). A 45. p-ben Humis szökteti Gruiut, aki beállítja a végeredményt (5:1).

A győztes csapat gépszerű, pontos össz-munkát mutatott be és nemcsak a mezőnyben játszott pompásan, hanem a kapu előtt is bemutatta góllövőtudományát. A védelemben Albu magasan a legjobb, a halvesorban Barbulescu tűnt ki, a csatársorban pedig a belső trió brillirozott. A Gloria mérsékeltebb teljesítményt nyújtott, mint megelőzően. Theimler néhányszor hibázott, a két hátvéd is bizonytalankodott. A fedezetsor és a csapat legjobbjai Lupas, míg elől egyedül Fritz érdemel említést. Vuia bíró jól vezette a meccset.

Többet támadott az AMEFA, de a csatárok gólszönyben szenvedtek

Universitatea—AMEFA 1:0 (1:0)

Cluj-ról jelentik: Az AMEFA cluj-i vendégjátékát nagy érdeklődés kísérte. A mérkőzés hatalmas pontharcot hozott és azon a fiatalokkal felálló Universitatea meglepetésre győzelmet aratott. A két csapat Miron Neagu sipjelére a következő összetételben állt fel:

Universitatea: Sepsi—Borgia, Jancovici—Stefanescu, Gain, Golub—Benkő, Paunescu, Szaniszló, Ploesteanu, Draga. AMEFA: Sadovschi—Kovács, Csajka—Szurgyi, Szabó, Szaniszló—Cucula, Praszler Perneki, Feraru, Batrin.

Az AMEFA kezdte a mérkőzést és nyomban támadásba lendült, ugyancsak beszorítja az Universitatea-t, amely egyelőre nem képes felszabadulni. A 8. p. Perneki nagyszerű helyzetben van, de a középcsatár hibáz. Majd az „U” is felyomul, Draga beadását Szaniszló I. hibázza. A 25. p. Praszler kapásból remek lövést küld — fölé.

A 26. p. dönt el a mérkőzés sorsa: Szaniszló röviden ad haza, Sadovschi kiejti a labdát, amelyet a startoló Benkő Draga elé továbbít és a balszélső közeli lövése akadálytalanul jut az üres kapuba. (1:0).

A gól után az AMEFA meddő fölénybe kerül és Batrin, valamint Perneki lövései kerülnek el a kaput. A 35. percben Cucula áttöri az Universitatea védelmét, már csak Sepsivel áll szemben, de az Universitatea kapusa merész belevetéssel ment. A 39. percben Cucula az ötösön áll tisztán, de fölé lő.

A második félidőben az AMEFA változtat összeállításán, a támadósor így áll fel: Cucula, Perneki, Batrin, Feraru, Praszler, de a játék most sem megy jobban, a fedezetsor jobbnáljobb labdákkal tömi a csatársort, de azok nem képesek megbirkózni a kemény Universitatea-védőkkel. A 30. percben Szaniszló II. megunt a csatárok tehetetlenségét, átverekedte magát az Universitatea védőkön, de közeli lövését Sepsi védi. A 35. percben újból megváltozik az AMEFA összeállítása, Szaniszló II. előrejön, Batrin vonul vissza a fedezetsorba, de így sem sikerül az egyenlítés. A 40. percben Batrin egy husz méteres büntetést kapufának lött és ezzel az utolsó kiegyenlítési lehetőség is elszlott.

A munkáscsapat hétfőn reggel érkezett

„OLLA” Cristallin és Tropic a legmodernebb minőségek az 1939701. számú amerikai Patent szerint a legjobb Preservatív 5 évig áll.

vissza Cluj-ról és a csapat tagjai panaszkodnak az „U” kemény játékára. Valamennyi játékos viseli a cluj-i kollegák simogatásának nyomait. Batrin fejét pedig hatalmas fehér gézturban övezi. Elismerik mindamellet, hogy a csatársornak nem ment a játék.

O Ripensia—Chinezul, ILSA 5:3 (2:1). A Ripensia csapata sokkal jobban bírta a nehéz talajt és ennek megfelelően meg is szerezte a pontokat. Thierjung gólját Schwarz egyenlítette, sőt Ciolac révén a Ripensia fordul góllelőnyvel. Szünet után Klimek egyenlít, sőt Thierjung újabb góljával a Chinezul vezet, de Dobay egyenlít, majd Dobay és Ciolac góljaival a Ripensia behiztosítja győzelmét. Bíró: Tica Iliescu.

O Unirea-Tricolor—CAO 3:1 (1:0). Az első félidőben egyenrangú ellenfelek küzdelme, de szünet után az Unirea-Tricolor felülkerekedett. A félidő utolsó percében Sonny Niculescu gólozott, majd szünet után ugyanő és Jordache lötték a további gólokat, míg a CAO részéről Kocsis volt eredményes. Bíró: Xifando Denis.

O Crisana—Victoria 5:1 (4:0). A Crisana nagy fölényrel győzött. Szőke, Hodosan, Piciffer, Nagy és ismét Nagy lötték az oradeaiak góljait, míg a Victoria részéről Cociuban II. volt eredményes. Bíró: Jean Petrescu.

Az Olimpia veresége Timisoara-n

Banatul—Olimpia-PTT 13:2 (5:2)

Az Olimpia csapata vasárnap kupameccset játszott Timisoara-n és súlyos vereséget szenvedett a kitűnő napot kifogott Banatul-tól. A mezőnyben az Olimpia jól játszott, de a sárban a lapos játék elakadt. Lupu (4), Schweiner (2), Carte (2), Wetzer III. (2), Sklenarik és Egedi II. két öngólja szereztek a Banatul góljait, míg az Olimpia-PTT részéről Budai és Mihók voltak eredményesek. Egyéb kupavereségek: CFR Craiova—CFR Turnuseverin 3:0 (1:0), Minerul CS Lonea 3:2 (3:1), Patria (Diciosanmartin)—Mica 3:2 (1:1), Industria Sármei—Ariesul 2:1 (1:0), Sparta—Vitrometan 3:1 (2:1), CFR—Muncitorii Brasov 1:0 (1:0), Triumf (Giurgiu)—Adesgo 2:1 (2:0), Astra—Sportul Muncitoresc 4:3 (3:1), Leonida STB 4:3 (3:3, 1:1), Ager—Grivița 2:0 (1:0), Socec—Venus Câmpina 3:2 (1:0), Te'foane—Coltea 3:0 (2:0), Astra (Ochiuri)—Titanil 2:1 (1:1), Astra—Izbânda Bucuresti 5:1 (2:1), Aurum Ferar 3:1 (3:1), SCM—Choramica 1:1 (1:1), Gloria Bazargic—Radu Negru CFR 1:0 (0:0), Epis Constanta—Avantul 3:1 (2:1), Gloria Venera CFR—Ermis Galati 3:1 (1:0), Maccabbi Cernăuți—Cetatea 4:1 (4:0), Traian (Tighina)—Textila 4:1 (2:0), Dowbus—Muncitorii 3:0 (0:0).

Hatalmas meglepetések a B-divízióban

A nemzeti bajnokság B) ligájának nyugati csoportjában vasárnap hatalmas meglepetések adódtak: a Mures, a Jiul és a CAMT. szenvedtek vereségeket. A Vulturi-Textila tartja élpo-

BUDAPESTRE

50% vasuti kedvezmény és utólagos 2.50 pengős vízum

szep. 27. — október 14. között.

Igazolványok a 4566

WAGONS-LITS//COOK

Menetjegyirodában

Arad, Minorita-palota.

zicióját. A táblázat a vasárnapi forduló után így alakult:

Vulturii	5	4	1	0	13	6	9
Phönix	5	3	0	2	13	7	6
Olimpia	4	3	0	1	13	8	6
Crai Iovan	5	3	0	2	12	12	6
Jiul	4	2	0	2	16	9	4
CFR Simeria	4	2	0	2	11	8	4
Mureş	4	2	0	2	9	8	4
CAMT	4	2	0	2	8	10	4
Unirea	4	2	0	2	8	13	4
Stăruința	5	2	0	3	9	18	4
Soimii	3	1	0	2	5	6	2
Rov. Grivița	5	1	0	4	9	15	2
Victoria	4	0	1	3	6	10	1

Eredmények: Stăruința—CAMT 3:0 (1:0), Vulturi Textila—Rovine Grivița 3:1 (0:1), Olimpia (Satumare)—Craiu Iovan 4:2 (3:1), Phönix CSB—Unirea 5:1 (2:0), Soimi—Jiul 3:2 (2:1), CFR Simeria—Mureş 5:1 (3:1).

O C) ligás eredmények: Electrica—Progresul 2:1 (2:0), SSM Reșița—Politehnica 4:0 (2:0).

O Juventus—Intelegerea 3:1 (3:1). A két lendületi stílust játszó csapat nivós küzdelméből a kapu előtt határozottabb, de egyben szerencsésebb együttes került ki győztesként. A játék első felében egyenlően veszi ki mindkét csapat részét a támadásokból, de míg a Juventusnak ugyszólván minden lövése gólt eredményez és Witib (2), majd Farkas révén háromszor lő hálóba, addig az Intelegerea bár számtalan alkalma nyílta, csak Stahl II. révén jut eredményhez. A második féldőben a grădiște-iek hatalmas fölényben játszottak, szinte percenkint repülnek a biztos gólnak látszó bombák, de Fábrián ma talán élete legpazarabb védését produkálva — egy 11-est is kivédett — szinte egyedül tartja fel a peches Intelegerea csatárok bombaözönét. A győztes csapatban a közvetlen védelem önfeláldozó munkája, Zelenák, Jakab III, Witib és Podrusek játéka érdemel dicséretet, míg az Intelegerea-ból Tozonyi, Vajdovics, Biró, Farkas III. és a két Stahl-fivér játéka volt kiemelkedő. Pfeifer jól vezette a gyors és kemény mérkőzést.

O Másodosztályú bajnokság: Slavia—Victoria 4:1 (1:0), Vulturul—Fortuna 6:1 (3:0).

O Szövetségi díj: AMEFA—Gloria 7:1 (2:1), Intelegerea—Hakoah 4:1 (1:0).

O Ifjúsági bajnokság: SGA—Unirea 6:5 (4:2), AMEFA—Astra 2:2 (1:1), Titanus—Transilvania 3:1 (1:0), Juventus—Fortuna 3:0 (0:0).

Az SGA ugrott a kerületi bajnokság élére

— Otthonában veszített pontot a Tricolor a Soimival szemben —

Az alkerületi elsőosztályú bajnokság vasárnapi fordulója több meglepetést hozott. Először az SGA biztos győzelme az USA felett számít annak, de meglepetés a Tricolor pontvesztése is a Soimi ellen, valamint a Juventus győzelme az Intelegereával szemben. A Transilvania legyőzte a Hakoah-ot, az Unirea az Astra ellen győzött. A táblázat most így fest:

1. SGA	5	3	2	—	15	5	8
2. Tricolor	6	3	1	2	17	8	7
3. CAA	5	3	1	1	9	5	7
4. Transilvania	4	3	1	—	10	6	7
5. USA	5	3	—	2	17	13	6
6. Juventus	5	2	2	1	11	13	6
7. Intelegerea	5	2	—	3	16	13	4
8. Unirea	5	1	2	2	9	18	4
9. Astra	3	1	—	2	3	4	2
10. Soimi-CFR	4	—	2	2	1	5	2
11. Hakoah	4	—	1	3	5	9	1
12. Sparta	3	—	—	3	4	18	—

Beszámolóinkat alábbiakban adjuk:

SGA—USA 4:2 (2:1). A tornászcsapat jobb

csatárjátékával biztosan győzte le ellenfelét. Parjol és Szabó góljaival már 2:0 arányban vezet az SGA, amidőn Gulyás I. fejessel szépit. Szünet után Szabó és Tóth góljaival már 4:1 az eredmény, amikor Ökrös gólja a végeredményt állítja be.

Tricolor—Soimi-CFR 0:0. Mindkét csapatban a védelem játszottak igen jól, viszont a csatársorok gyengélkedtek. A Tricolor végig többet támadott, de a Soimi is veszélyes támadásokat vezetett. A mutatott játék alapján a döntetlen reális. Biró Fock.

Transilvania—Hakoah 4:2 (1:1). A finisben a Transilvania-nak sikerült a győzelmet megszereznie. Wagner gólját Pálfi egyenlítetté, sőt szünet után Krauser révén a Hakoah vezet. Filimon egyenlít, a további gólokat pedig Karagyena és újból Filimon szereztek. Biró Luta.

Unirea—Astra 3:2 (2:1). Az Unirea csak küzdelem után szerezte meg a pontokat. Megyesi II. és Kiss góljaival már 2:0 az eredmény, de Drecin szépit, sőt szünet után Perneki egyenlít. A győztes gólt Szabó Károly szerezte. Biró Voștinar.

Nagyvonalu játék után győzte le a magyar válogatott az osztrák tizenegyet

Magyarország—Ausztria 5:3 (3:2)

Budapestről jelentik: Harmincötezer néző előtt esős időben folyt le Magyarország—Ausztria közötti középeurópai kupamérkőzés, amely egyuttal a 80-ik magyar—osztrák találkozó volt Leclerg francia játékvezető vezetése mellett. A két csapat a következő összetételben állt fel:

Magyarország: Szabó—Polgár, Fekete—Seres, Szücs, Lázár—Sas, Vincze, Cseh, Toldi, Titkos. Ausztria: Zöhrer—Andritz, Sesta—Adamek, Hoffmann, Urbanek—Rieger, Stroh, Sindelar, Bindea, Fuchsberger.

A sorsolásnál a magyaroknak kedvez a szerencse, az osztrákok kezdenek enyhe széllel és ki-kibujó nappal szemben. Rögtön támadólag lépnek fel és máris veszélyben forog a magyar kapu, sőt a 2. p. a magyar védelem csak szögletre tudja Stroh támadását szerelni, melyből

Binder szerzi meg az osztrákok részére a vezetést (0:1).

Mintegy 5 percig még osztrák nyomás alatt áll a magyar kapu, végül is a magyarok lábra kapnak és a 12. p. Vincze lövését Adamek kézzel tartja fel. A büntetőrugást Toldi 18 méterről irányítja — kapulécnek. Tovább folytatódik a magyar támadás, végül is a 16. p.

Toldi hosszú lövése élesen vágódik a hálóba (1:1).

Utána mezőnyjáték következik, mignem a 25. p. Seres miatt szabadrugást rugnak az osztrákok: Szabó öklözi ugyan a labdát, de az

Sindelar elé pattan és a center lövése a hálóban köt ki (1:2).

Nem sokáig várat magára az egyenlítés: a 26. p. Titkos rug szabadrugást, a kapu előtérben jól helyezkedő

Toldi veszi át a labdát és fejével továbbítja ellenkező sarokba (2:2).

Sorozatos magyar támadásoknak a 36. és 40. p. szöglet az eredménye, ez utóbbit Titkos szépen iveli kapu előtérbe,

Vincze kapja a labdát és széles lövése védtelenül zug a hálóba (3:2).

Még a 43. p. esik egy magyar korner és vége a féldőnek.

A második féldő változatos játékkal kezdődik, bár mindkét kapu előtt több helyzet kínálkozik, gól mégis csak a 19. p. esik, mikoris Zöhrer egy emelt labdát csak öklözni tud, a jól startoló

Toldi kapja lábra és rugja a magyarok negyedik gólját (4:2).

A 21. p. esik az osztrákok harmadik gólja: Stroh nem is tulerős lövését Szabó könnyen akarja fogni és bejti a hálóba (4:3). A 28. p.

Cseh jól teszi ki Titkost, a szélső kapura huz és éles lövéssel, beállítja a végeredményt (5:3).

Váltakozó játék nagy magyar fölényel, de a jólhelyezkedő osztrák védelem a gólhelyzeteket csirájában fojtja el.

A győztes csapatban a két hátvéd megbízhatóan játszott. A fedezetsor legjobbjá Lázár, de Szücs is kielégített. A csatársorban Toldi nagy göllővé kedvében volt, mellette Cseh és Titkos érdemelnek dicséretet. Az osztrák csapat legjobbjá Zöhrer kapus. Kivüle Sesta a védelemben, Urbanek a halvesorban, elől pedig Sindelar és Bindea a legjobbak. Leclerg bíró jól vezette a meccset.

Az Intelegerea felhívása a sportegyesületekhez

Az Intelegerea sportegyesület pályaavató ünnepélyének napján, október 4-én este 9 órakor a grădiște-i katolikus kör helyiségében ünnepi társasvacsorát rendez, melyre a társasegyesületek vezetőségét, tagjait és hozzátartozóit ezuton is szeretettel meghívja az Intelegerea sportegyesület vezetősége.

Egy teríték ára itallal, ruhatárral, zenehozzájárulással együtt 50 lei. Kérjük a résztvenni szándékozókat, hogy a bankettre való előjegyzést az Intelegerea vezetőségének (Grădiște, Petru Rares 50.) vagy telefonon az Aradi Közlöny és Sport és Kritika kiadóhivatalának bejelenteni sziveskedjenek.

O Külföldi eredmények: Haladás—Budai „11” 3:1 (2:1), Szeged FC—III. Ker. FC. 3:1 (0:0), Németország—Csehszlovákia 2:1 (0:1), Németország B)—Luxemburg 7:2 (3:2).

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS

felel.

A kiemelkedő

HAPAG őszi és téli szórakozási utak programja:

Marokko, atlanti szigetek, keresztező-ut okt. 11—30.

Társas utazások Floridába (az amerikai Rivierára) havonta.

HAPAG tanulóutak Középamerikába, Kubába és Mexikóba havonta.

Nyugatindiai szigetek, Florida, New-York dec. 6. — jan. 15.

Karácsonyi és szilveszteri utak a nyugatindiai szigetekre.

dec. 20. — jan. 6.

A turákat a „Reliance”, „Milwaukee”, „Cordillera”, „Caribia” nevű szórakozási utakat lebonyolító hajók teszik meg.

„Nagyszerűen lehet utazni a HAPAG-gal” Felvilágosításokat, prospektusokat díjtanul küld:

Hamburg—Amerika Linie S. A. R. képviselő

Künstler A.

Vízum- és utazási irodája 461

Arad, Bulev. Regina Maria No. 24.

Telefon 86.

Fizessen elő az „Aradi Közlöny”-re!

ÚJ KÖNYVEK

Mirko Jelusich: „Caesar”. Regényes életrajz. Nincs a világtörténelemnek szereplője, aki Caesar-nál többet foglalkoztatta volna az emberiséget. Talán az egyetlen Napoleon, ha vetekedhetik vele. Ugyyszólván minden kor újból átértékeli a saját problémái szempontjából. Mommsen, III. Napoleon, Lamartine — hogy a régebbi, magyarul is megjelent írókat ne említsük és a háború előtti Ferrero foglalkoztak vele, akik valamennyien elért nagy irodalmi sikerüket elsősorban tárgyuknak köszönhetik. Ám mi korunk Caesar életrajzát Mirko Jelusich írta meg, Jelusich művének visszhangja erősebb bármely eddigi Caesar-életrajznál. Eredetileg Németországban jelent meg, ahol már az 50-ik kiadás felé jár. Megjelent továbbá angol, cseh, dán, holland, horvát, lengyel, norvég, olasz, szlovén és most magyar fordításban, Olaszországban azonosítva dramatiszták, Németországban pedig a vakok számára Braille-féle írásban is kiadták. Caesar problémája korunk szempontjából a zseninek, mint politikai vezetőnek a problémája és ezen a ponton ragadja

meg Jelusich is a kérdést. Mély történelmi tudás, gyökerig menő lélekelemzés, humánus szellem és tökéletes írói művészet segítettek meg az írók abban, hogy időálló művet alkosson. Különösképpen kiemelkedő előnye ennek a műnek az, hogy bátran adható az érettebb ifjuság kezébe is. A tömérdek fejezet lélekzettel-élálmító gyorsasággal, drámai képszerűséggel pereg le, a nyelv pedig, kivált a párbeszédekben, monumentális. Mirko Jelusich „Caesar” című műve Gergely Janka kitűnő fordításában, 451 oldalon, Grilli történelmi regénysorozat kiadásában jelent meg és ára 172 lei minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a sorozat jegyzékét.

Kodolányi János: „A vas fiai”. Kodolányi János, az új magyar irónemzedék egyik lezivilizált és legnépszerűbb tagja, hatalmas történelmi regényvel ajándékozta meg a magyar irodalmat. „A vas fiai”, mely a tatárjárás drámai mozgalmak korának megelevenítése, egészen új utakon jár. Nem királyok története, nem történelmi rekvizitumok gyűjteménye, hanem magának a középkori magyar népnek életrajza. És ezen is, a támadó kunokon és a védekező magyarokon

BOGARAK,

tücsökök, poloskák, sváb-bogarak, legyek és mindenféle rovarok radikálisan kipusztíthatók a

KATOL

japán rovarpor által.

Ed-pros beszerzés: N. H. Balthazar, Bucuresti, Str. Șelari 7.

keresztül a magyarság ázsiai és európai sorsa kapcsán és igaz megvilágítást a regény bravuros jeleneiben. Stílusában is remekmű Kodolányi János új regénye: finoman archaizáló nyelve a legzesebb, legtelibb magyar nyelv. A hatalmas kétkötetes regény, amely az Atheneum kiadásában jelent meg, nagy nyeresége a magyar történelmi regényírásnak. 800 oldal, nagy alakban, remek kiállításban 264 lei minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az Atheneum-szenzációk teljes jegyzékét.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóig csupán 20 lei. : : szó 2 lei. : :

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. Telefon: 151. Főkiadóhivatal: Bulevardul Regele Ferdinand 4.

HÁZASSÁG

19 éves feltűnően csinos árva leány 500 hold földbirtok, két bérház, egyévfélmillió készpénzhozománnyal férjhezmenne. Érdeklődőknek fényképét megküldöm. Bizonny Ferenc házasságközvetítő irodája, Timisoara. 4392

ALKALMAZÁS

Dipl. betegápolónő állást keres. Vidékre is megy. Beszél németül. Megkeresések „Jólképzett” jellegre a kiadóhivatalba. 4531

Önálló perfekt szakácsnő azonnalra vagy október 1-re állást keres. Cim Str Doamna Balasa 66. 4623

PERFEKT szakácsnő azonnalra kerestetik Cim: Bul. Reg. Ferdinand 9. 4625

Gép és gyorsíró, román, magyar, német, összes irodai és adminisztrációs munkákban teljesen önálló, kitűnő bizonyítványokkal állást keres. Ajánlatokat szíveségből átvesz Oláh Sándor könyvkereskedés Arad, Minorita-palota. 4627

Papírszakmában jártas helyi ügynököt keresünk. Jelge: „2468” a kiadóhivatalba.

SZAKÁCSNŐT, perfekt főzőnőt okt. 1-1 belépésre felvesz urisalád. Cim a kiadóhivatalba. 1525

JÓCSALÁDBÓL való intelligens fiatal kiszolgáló kisasszony felvétetik Königs torfer cukrászda. 4614

SUCHE Intelligentes deutsches Fräulein zu 4jährigen Mädeln für Nachmittags Stunden. Adresse in Administration. 4615

ROMÁN-NÉMET korrepetitor 9 éves kislány mellé kerestetik. Cim a kiadóhivatalba. 4622

JÓLFŐZŐ mindenek szakácsnő szép fizetéssel, elsőjére felvétetik Bulv. Carol 37. sz. I. em. attó. 7. 4617

ZWEI intelligente Bucovinerinnen suchen Herrenbekanntschaft Unter „Freund” in die Administration. 4618

SÜRÖSÉN keresek megbízható nő háztartásban, főzésben segíteni. Jelentkezés este 7-kor vagy délelőtt Strada Eminescu 35. L. emelet jobbra. 4621

LAKÁS

Két szoba, földszinti, világos, uccai, ujjonnan festve és mázolja, féregmentes, november hó 1-ére, esetleg október 15-re kiadó. Fürdőszoba nincs. Knöffel-ház, Piața Mihail Viteazul No. 4. 4589

KIADÓ jutányosan a főtéren egy. esetleg két különbejáratu butorozatlan modern szoba. Cim a kiadóhivatalba. 4428

NÉGY, ötszobás komfortos lakás összes mellékhelyiségekkel kiadó. Str. Cosbuc 8 szám. 4561

KÉTSZOBÁS modern és egy garzon lakás november 1-re kiadó Str. Muresianu No. 11. 4616

KÉT SZOBA, fürdőszobás uccai lakás, parkirozott udvarban nov. 1-ére kiadó. Str. Cosbuc 20. 4593

KIADÓ kétszobás parkettás földszintes fürdőszobás lakás, mind mellékhelyiségei november 1-re. Str. Constistoriul 35. 4598

KÜLÖNBEJÁRATU esinösen butorozott szoba fürdőszoba használattal központban azonnalra is kiadó. Cim a kiadóhivatalba. 4590

OKTATÁS

Gyorsíró tanfolyam október 1-től. Jelentkezni Császár irógépszaküzletben Banoa Româneasca-palota. Select-mozi mellett. 4555

VÉTEL ÉS ELADÁS

Haláleset, elutazás, költözködésből kitalyolag veszek készpénzért óska butorokat, ruhaneműket, testműveket, könyveket, szőnyeget, ágyneműt, matracokat, hangszereket, makulatura-papírt, óskavaszat, padlólámpát stb. Vidékre is megyek. Cimeket a kiadóhivatalba, vagy lakásomra, Str. Theodor Ciontea 10. 4535

Eladó elköltözés miatt valódi perzsabunda jutányosan. Cim a kiadóhivatalba. 4427

PRECIZIOS marófejek, osztófejek és amerikaierek eladók. Cim a kiadóhivatalban. 4583

Modern butorok
készen és megrendelésre jutányosan kaphatók
Csatlós L. mltaszalósnál,
Calea Saguna 184. 3119

ÖZLETEK

CLUJON jól bevezetett, villanyerőre berendezett faesztérgályos műhely keres társnak jó, szakképzett, becsületes iparjogusult esztérgályost azonnalra. Ajánlatokat „Hutsic”-hoz, Cluj, Reg. Ferdinand 30. 4613

Fűszerüzlet piactéren, jóforgalmu, eladó. Komoly reflektánsok olímüket adják le a kiadóhivatalba. 4624

Üzlethelyiség, világos, tágas, száraz kerestetik. Cim a kiadóhivatalba. 4626

Főposta-bejárattal szemben üzlethelyiség kiadó november elsejére. Ertekezés: Str. Constistorul 29.

KÖLÖNFÉLÉK

Timisoara-i kereskedők bankjában árverés. Mindenki rendezze céduláit szeptember 30-ig. „Comisio” üzletben, Dacia kávéház mellett. 4567

ELVESZETT egy LII névre hallgató spic kutya. Str. Dna Bajasa 13. 4620

BRILLIÁNS gyűrű elveszett. Megtaláló megfelelő jutalomban részesül. Delvert. Serban Vodă 13. 4619

Rádióműsor

— Romániai időszámitás. —

KEDD, SZEPTEMBER 29.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, rádióhírek, gramofonlemez, háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.30: Időjelzés, vizállás, tőzsde, kulturális hírek. 13.40: Déli hangverseny. Mia Braia és P. Alexandru énekszámával. 14.15: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15: Hírek. 19: Időjelzés, gabonátőzsde. 19.04: Vegyes zene gramofonlemezen. 20.10: Rádiógyetem. 20.30: Kézzongorás hangverseny. — 21.05: Aktualitások. 21.10: Petre Munteanu énekhangverseny. 21.30: „A német ifjuság”. 21.45: A rádiózenekar hangverseny. 22.30: Hírek, sport. 23.55: Szórakoztató zene. 23.45: Hírek a külföld számára franciául és németül. 23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Az őszi divatról. Felolvasás. 1: Déli harangszó. 1.05: Hanglemezek. Közben kb. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés. 2.30: Neogrady-Keleti Magda zongorázik, Schuster Erika gondolkázik zongorakísérettel. 3.40: Hírek, étrend. 5.10: Asszonyok tanácsadója. 5.45: Időjelzés, hírek. 6: Konczné-Keömléy Blanka énekel. 7: Szalon- és jazz-zenekar. 8: Versek. 8.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 9.40: Hírek. 10: Cigányzenekar. 11: Időjelzés. 11.05: A rádió szalonzenekara. 12.20: Chopinhangverseny. Éjfel 1.05: Hírek.

Budapest II. 7-7.25: Francia nyelvoktatás. 7.30-7.55: Mezőgazdasági felőra. 8-8.55: Tánctemezek. 9-9.25: Palásthy Marcell elbeszélése. 9.30: Újévetversenyeredmények. Belgrad. 1: Rádiózenekar. 6.30: Hegedű. 8.50: Dalok. 9.20: Gramofon. 11.20: Rádiózenekar.

Bécs. 8.25: Gramofon. 12.25: Paraszfzene gramofonon. 1: Rádiózenekar. 2.10: Rádiózenekar. 3: Tristan és Isolda. részletek gramofonon. 5.05: A windsori vig nők. Nicolai operája gramofonon. 6.25: Hegedű- és zongoraszámok. 9: Varieté. 11.10: Orgonaszámok. 12-2: Jazz. Deutschlandsender. 7.10: Vidám lemezek. 1: Szórakoztató zene. 3: Könynyű zene. 4.45: Strauss-Dohnányi: Két keringőátírat zongorára. 5: Könynyű zene. 7: Finn népdalok. 9.10: Táncest. 11.30: Kamarazene. Frankiurt. 9.10: „Don Juan”. Mozart operája a darmstadti Operából. Milano. 12.30: Szórakoztató zene. 1.15: Gramofon. 2.10: Szórakoztató zene. 6.15: Kamarazene. 8: Szórakoztató zene. 9.45: A nürnbergi mesterdalnokok, Wagner operája. Pozsony. 1.15: Gramofon. 6.40: Operett. dalok. 7: Magyar közvetítés. 8.10: Szlovák népdalok. 8.45: Tarka zene. 9.40: Hangjáték. 11.15: Magyar hírek. 11.30: Gramofon.

SZERDA, SZEPTEMBER 30.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, gramofonlemez, háztartási és orvosi tanácsok. 13.30: Időjelzés, vizállás, tőzsde, kulturális közlemények. sport. 13.40: Déli hangverseny. 14.15: Hírek. 14.30: Könynyű zene. 15.00: Utolsó hírek. 19.00: Időjelzés, időjárás, gabonárák. 19.04: A rádiózenekar hangverseny. 20.15: Rádiógyetem. 20.35: Gramofonlemez. 21.10: A rádió üzenetel. 21.30: George Cocea gondolkahangverseny. 22.05: Aktualitások. 22.10: George Folescu énekhangverseny. 22.30: Rádióhírek, sport. 22.45: A rádiózenekar hangverseny. 23.45: Hírek a külföld számára. 23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 8.20: Étrend. 11.00: Hírek. 11.20: Goethe anyja. (Felolvasás.) 11.45: A borongás dalaiból. (Felojvasás.) 13.00: Déli harangszó. 13.05: Czicza József és cigányzenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 2.30: Kéthelyiné Wakots Margit és Lux József énekel. 3.40: Hírek, étrend. 5.15: A rádió diákfelőraja. 5.45: Időjelzés, hírek. 6.00: Édes anyanyelvünk. Halász Gyula előadása. 6.30: Vidám hanglemezek. 7.30: Dostaly Ignác tárogatózik. 7.50: Az átrendezett Szép művészeti Múzeum. 8.20: Zathureczky Ede hegedül. 9.00: Az éjféli nap. Hangjáték. 11.00: Hírek. 11.20: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 12.40: Tánctemezek. Éjfel 13.05: Hírek.

Budapest II. 7.00-7.25: Olasz nyelvoktatás. 7.30-8.15: Hanglemezek. 9.00-10.10: A rádió szalonzenekara. 10.15-10.35: Hírek. 10.40-11.40: Cigányzenekar. Belgrad. 13.00: Rádiózenekar. 2.15: Gondokszámok. 6.20: Gramofon. 6.40: Szórakoztató zene. 7.20: Könynyű zene. 8.50: Rádiózenekar. 10.30: Gramofon. 11.20: Éttermi zene. Pozsony. 2.40: Gramofon. 6.40: Gramofon. 7.00: Magyar közvetítés. 8.20: Harmonika. 10.30 Hegedű és ének. 11.15: Magyar hírek. 11.30: Szalonzene. Milano. 12.30: Szórakoztató zene. 13.15: Gramofon. 2.10: Szalontrő. 6.15: Tánctzene. 8.00: Szórakoztató zene. 9.40: Zenekari hangverseny. 11.00: Hegedűszámok. Utána: Tánctzene.

Legújabb jelentéseink:

A francia Kamara történelmi ülésén:

A válság vámszedőit ostorozta beszédében Auriol francia pénzügyminiszter a devalvációs javaslat vitájában

Párisból jelentik: A képviselőház délutáni ülésén a radikális párt képviselőjében Bonnet, volt kereskedelmi miniszter szólalt fel, aki szakszerű bírálatot mondott a kormány javaslatáról.

— A pénzügyminiszter — mondotta — régebben maga is elítélte a devalválást, amelyet a radikális szocialista párt jelentős része ma is elnevez. Mi a szerződések tiszteletbentartásának elvét valljuk, a leértékelés pedig egyik neme a szerződésességnek. A pénzügyi csökkentését elsősorban a középosztály fogja megsínyleni, az az osztály, melyet a radikális párt mindig támogatni igyekezett.

A kormány terve sikerre csak akkor számíthat, ha sikerül helyreállítani a társadalmi rendet, mert az elmenekült tőkék csak akkor térnek vissza.

Ami a mozgó bércek rendszerét illeti, ez megnyitná az áremelkedés útját, ami pedig a kísérlet kudarcát jelentené. A kormánynak a kísérlet érdekében minden társadalmi osztályra ki kell terjesztenie az ezzel járó előnyöket, *Sajnálom Blum-ot, aki oly türelmesen kívárta, míg pártja győz és kormányra jut és akinek most elvei feladásával a magántulajdon és a tőke védelmére kell kelnie. Erre azonban feltétlenül szükség van, mert máskülönben nem követhetnek be a kormány tervének sikere.*

Bonnet után Raynaud, volt pénzügyminiszter az ellenzéki radikális párt tagja szólalt fel, aki már esziendők óta sürgette a leértékelést.

— *Sajnálattal veszem tudomásul, — mondotta — hogy a leértékelés ily későn érkezett. A defláció megbukott és a kormány most az utolsó ütközt játsza ki. Az értékeszállítás a kormány első kísérleti szakaszának végére pontot tesz. Reméljük, hogy a második kísérletnek több sikere lesz. Ha azonban maga a kormány is elismeri a létfenntartás költségeinek emelkedését, akkor az egész műveletnek nincs sok értelme. Óvakodnunk kell attól, hogy evvel a politikával a munkásosztályt károsodás érje.*

Az elnök a beszéd befejezése után félórás szünetet rendelt el, majd pedig a baloldal tapsai közepette Vincent Auriol pénzügyminiszter emelkedett szólásra.

— Nem törődöm azokkal a sértegetésekkel.

Pokol a Luner-házban

„A nagyságos asszony igen jó hozzám és nagyon jól megy a sorom“

— írta a szadista mödlingi asszony agyonrémített áldozata szüleinek. — A bécsi gyilhossági per újabb megrendítő részletei

A bécsi szadista bünper hétfői napján elsőnek Luner Josefina asszony által meggyilkolt szolgálóleány anyját, Suzanne Augustin asszonyt hallgatták ki. Az egyszerű asszony könnyek között mondta el, hogy leánya a legjobb gyermek volt, az iskolában meg voltak vele elégedve és hallani sem akar azokról a bünökről, amiket a vádlott asszony felrótt neki.

Elnök: Attól kezdve, hogy a leánya Lunernél volt, nem látta többé?

Tanu: Nem utaztam hozzá, a falu, ahol lakom, messze van. Lunerné asszony különben is azt írta, hogy nyáron Mannersdorffba jönnek, ahol én lakom. A leányom pedig a leveleiben állandóan azt írta, hogy igen jól megy sorsa és meg van elégedve a gazdáival.

Az elnök ezután felolvassa a tragikus sorsú leány anyjához írott leveleit amelyekben ilyen sorok vannak:

— „A nagyságos asszony és az ur igen jók hozzám és szegyelem magam, hogy olyan sokszor elfelejtsem elintézni, amivel megbiztak.“

Egyik levelében megírja, hogy a haját rövidre vágatta:

amelyek elhangzottak — mondotta. — Nyugodt vagyok, mert tudom, hogy kötelességemet teljesíttem.

A pénzügyminiszter ezután a nemzetközi valutáris helyzetet ismertette és utalt arra az eltoldásra, amely a termelés és a fogyasztóképesség között előállott. Elismeri, hogy az előző kormányok jóhiszeműen folytattak bankjegypaszto politikát, a válság azonban elharapódzott, költségvetési nehézségek mutatkoztak, úgy, hogy Londonban kellett kölcsön után nézni. A Francia Bank 13 milliárd frank előleget adott az államnak, a függő adósságok pedig, amelyek 1928 után eltűntek, most már 64 milliárdra emelkedtek.

— A válság vámszedői — mondotta — akiket már Flandin is ostorozott kormányzása alatt, meggazdagodtak és a spanyol eseményeket kihasználva, megújították támadásaikat a frank ellen. Hol van az a varázsló, aki egy csapásra meg tudta volna oldani ezeket a bajokat?!

Franciaország — folytatta a pénzügyminiszter — gazdasági és pénzügyi tekintetben harapófogóban volt. Ebből a kivezető út csak a pénzügyi leszerelés volt. A hármass együttlükös, amelyet most létrehozunk, szükséges volt és helyes.

Hasonló együttműködésre még nem volt példa a történelemben.

Ez a lépés a világ gazdasági helyreállításának leg-erősebb fegyvere, mert a három állam gazdasági és politikai összezárkózását jelenti és egyben fordulópont a nemzetközi kapcsolatok történetében. A leértékelés és a hármass egyezmény nem befolyásolja Franciaországban a belső árakat, tehát nem olyan, mint az egyszerű pénzhígítás. A többi nemzetek loyális testvéri szavaiból az a meggyőződés alakul ki, hogy sikerül végetvetnünk a zavaros nemzetközi helyzetnek.

A francia baloldali képviselők küldöttsége meg-egyeztelt Blum miniszterelnökkel, hogy a törvénytervezet 14. cikkelyét, amely a mozgó bérrendszerről szól, külön választják a kormány javaslatától és a mozgó bérrendszer helyett új szöveget ikatanak be, amelynek értelmében a kormány teljes hatalmat kap az áremelkedések megakadályozására. Ezt az új szöveget az általános munkaszövegségnek is bemutatják.

— „Ezért ne haragudjanak rám, a nagyságos asszony tanácsolta ezt, mert sokszor hajszál esett az ételbe... Egyáltalában rettenetes, hogy mindenütt az én hajszálaimat találják, az ur nem is eszik emiatt otthon...“

Ügyész (a vádlotthoz): Ismerje be, hogy ezeket a leveleket maga diktálta...

Josefine Luner asszony erre felugrik és magából kikelve kiáltja az ügyész felé:

— Azt ön nem tudhatja, erre nincs bizonyítéka. Ügyész: A levelek minden sorából a maga szelleme szól.

Luner asszony (megvetően): Persze, maga ott volt. Azért tudja olyan jól...

Az elnök a vádlottat rendreutasítja.

A többi mannersdorffi tanuk is azt vallják, hogy a szerencsétlen Anna Augustin igen rendes magaviseletű, teljesen egészséges, jókedvű leány volt, mielőtt Lunerékhez ment szolgálni.

Ezután Greiml Franciskát hallgatta ki a bíróság, aki egy ideig szintén Luneréknél szolgált. A leány elmondja, hogy Lunerné eleinte jól bánt vele, később azonban állandóan ütlegelte és bántalmazta; sokszor véresre verte.

Elnök: Meg is fenyegette az asszony?

Tanu: Igen, azzal fenyegetett, hogy agyonüt. Kilenc hónapi bérrrel tartozott, de nem mertem tőle kérni. Végül az anyám megtudta, hogy rosszul megy sorom és elvit onnan.

Luner asszony áldozatai többnyire egészen fiatalok voltak. A kis 12 éves Paula Krenn szintén megdöbbentő szenvedéseken ment keresztül az állatias lelkű asszonynál. Lunerné a kisleányt azzal vette magához, hogy taníttatni fogja.

— Eleinte jól ment a sorom, — meséli a kisleány — később azzal gyanúsított, hogy hazudok és lopok és ezért állandóan bántalmazott. Egy ízben azt vetette szememre, hogy a kisfiát megrontottam.

A kisleány itt keservesen sírni kezdett. Az elnök hosszabb ideig jóindulatúan vigasztalja, majd megkérdi:

— Miért nem írt haza a szüleinek?

Tanu: Minden leveletem az asszony diktálta. Egyszer karácsony táján megírtam haza, hogy rosszul megy a sorom. Erre ő a levelet eltépte és engem még jobban bántalmazott. Az ítések következtében az orrsontom eltörtött. A földön feküdtem és Lunerné a hajammal fogva rángatott, majd a lábával rugdosott.

Elnök: Az orvosnál azt mondta, hogy véletlenül a földre esett és ezért törött el az orra. Miért hazudott?

Tanu (sírva): Féltem.

A kisleány anyja, Maria Krenn asszony elmondta, hogy nem akarta leányát Lunerékhez engedni. Luner asszony azonban rábeszélte a kisleányt, akinek megígérte, hogy tanítónőt nevel belőle, úgy hogy végül a leány könyörgött, hogy engedje el.

A kis Paula Krenn két tanítónője elmondta, hogy feltűnt neki, hogy a gyermek egyre később és egyre hiányosabban jön az iskolába. Amellett egyre rosszabbul nézett ki és sok helyen a haja is ki volt tépve. A kisleány azonban semmit sem árult el soha arról, hogy mi történt Luneréknél.

A Luner-ház borzalmainak tárgyalását ezután felbeszékítették.

Elfoglalták Toledot a felkelők

Újabb fegyvercsempészs a francia-svájci határon — Andorra köztársaság Páristól kér segítséget

A spanyol polgárháború frontján vasárnap jelentős esemény történt. A sevillai rádióállomás jelentése szerint

a spanyol felkelők a madridi kormánycsapatok minden erőesztésével ellenére vasárnap délután elfoglalták Toledo városát és felszabadították azt a hetek óta tartó ostrom alól.

Az Akazart védő kadettek ujjongva fogadták a felszabadító csapatokat. A nemzeti csapatok három oldalról indították támadást Toledo ellen és ennek a háromoldali támadásnak az eredménye a város eleste.

A madridi kormány kiáltványt intézett a köztársasági érzelmi lakossághoz, amelyben a következőket jelenti ki:

— A népfrent kormánya semmit sem akar eltitkolni a közvélemény előtt és ezért kötelességének tartja a népet felvilágosítani arról, hogy az ellenség a külföldi államok által szállított fegyverek és pénz segítségével időlegesen iölnybe került. A nemzetiek a spanyol föld egyes darabjait ajánlották föl az őket támogató államoknak fizetés fejében és minden erőesztéssel azon vannak, hogy Madridot körülzárják.

A kiáltvány az országban mély hatást keltett.

A spanyol kormány hivatalosan közli, hogy a kormánycsapatok kénytelenek voltak Toledot kiüríteni. A kormányjelentés szerint a csapatok visszavonulása rendben folyt le. A csapatok Toledo körül megerősített állásokba vonultak vissza.

A francia-svájci határon újabb nagyszabású fegyvercsempészt lepleztek le. Nagy mennyiségű revolvert és számos gépfegyvert foglaltak le a hatóságok. A fegyvereket Franciaországban keresztül akarták Spanyolországba csempészni.

Andorrából jelentik: Franciaország és az Ibériai félsziget határára levő Andorra köztársaság kormánya Párishoz fordult segítségért, hogy a Spanyolország felől területére beözölő anarchisták ellen védelmet kapjon.